

საქართველო საქართველო

#2 (3) 2007

საქართველო საქართველო

სარჩევი

- 4 გელათი ჩემთვის მთელი საქართველოა
(ინტერვიუ საქართველოს კონსულთან უკრაინაში ბატონ თეიმურაზ ნიშნიანაძესთან)
Гелаті є для мене всією Грузією
(інтерв'ю з консулом Грузії в Україні паном Теїмуразом Нішніанідзе)
- 16 ქედმოუსრელი
Нескорений
- 19 ვინ ასწავლის ჩვენს შვილებს
Хто навчає наших дітей
- 22 ხარკოველ ქართველთა დიდი ოჯახის იუბილე
Свято грузинів у Харькові
- 26 საბავშვო გვერდი
- 28 ქართული ეკლესია კიევში
Грузинська церква у Києві
- 30 Грузинське сонце
- 32 საქართველო სტუმრის თვალით “სიზმრები საქართველოზე”

ЗМІСТ

გელათი ჩემთვის მთელი საქართველოა

(ინტერვიუ საქართველოს კონსულთან უკრაინაში ბატონ თეიმურაზ ნიშნიანაძესთან)

ГЕЛАТІ Є ДЛЯ МЕНЕ ВСІЄЮ ГРУЗИЄЮ

(ІНТЕРВ'Ю З КОНСУЛОМ ГРУЗІЇ В УКРАЇНІ ПАНОМ ТЕІМУРАЗОМ НІШНІАНІДЗЕ)

ბატონო თემურ, თქვენის ნებართვით, გვინდა “საქართველოს” მკითხველებს — აქაურ ქართველებს, უფრო ახლოს გაეცნოთ და ამიტომაც გადავწყვიტეთ, რამდენიმე კითხვით მოგვემართა.

— კეთილი და პატიოსანი.

— რა სფეროშიც არ უნდა მოღვაწეობდნენ ჩვენი თანამემამულეები უკრაინაში, ყველას ერთი აქვს ნოსტალგიის, მონატრების საგანი — ეს ის ქვეყანაა, ის მშობლიური გარემოა სადაც დაზნაბებულვართ და გავზრდილვართ, ის ხალხია, ვისთანაც ურთიერთობა დიდ ცხოვრებისეულ გაკვეთილად შემოგვრჩენია... ბატონო თემურ, თქვენი ნოსტალგია სადაურია? სადაური კაცი ბრძანდებით, სად გაატარეთ ბავშვობა? თუ შეიძლება, ორიოდ სიტყვით თქვენი ბიოგრაფიის შესახებ.

— დავიბადე 1979 წლის 22 დეკემბერს, საქართველოში, ერთ-ერთ ისტორიულ ადგილას — გელათში. მთელი ბავშვობა სოფელში მაქვს გატარებული.

— გამოგიტყდებით — ძალიან ამაყად ჟღერს, ნუ მიწყენენ თბილისელები და, მგონი უფრო ამაყადაც კი, ვიდრე დედაქალაქში დაბადება! თბილისელი კაცი, ისტორიაში გათვითცნობიერებული, თუ სხვაგან დაბადებას დაიკვეხნიდა, ალბათ ისევ გელათში — ერთიანი და ძლიერი საქართველოს ერთ-ერთ სიმბოლოდ რომ აღვიქვამთ ქართველები...

— (იცინის) მართლაც, ძალიან მემამყება. საქართველოს ნებისმიერი კუთხე ისტორიულია მთელი ჩვენი წარსულიდან გამომდინარე, მაგრამ გელათი მართლაც უნიკალური და ყველა ჭეშმარიტი ქართველისათვის ალბათ საამაყო და საფიცარი ადგილია! მეც, რაღა თქმა უნდა, ძალიან მემამყება გელათობა. როგორც მოგახსენეთ, მთელი ჩემი ბავშვობა იქ გავატარე, გელათის

ბატონო Темуре! Хотемо ближче познайомити Вас з читачами журналу «Сакартвело». Тому й вирішили звернутися з кількома запитаннями.

— Дуже добре!

— На якій би ниві не працювали наші співвітчизники в Україні, у них одна спільна ностальгія – той край, той рідний простір, де народились і зростали, ті люди,

მონასტრიდან ორიოდ ფეხის ნაბიჯზე ჩემი სკოლაც და გაკვეთილების შემდეგ, თითქმის ყოველდღე გელათის მონასტრის ეზოში ჩავდიოდით.

— **მართალი ვითხრათ, გელათს, ცოტა არ იყოს, შეთამაშებულხართ!**

— კი, ძალიან, ძალიან (იცინის). ერთის მხრივ გელათის მონასტერი, მეორეს მხრივ — მოწამეთა და რა ვიცი, სულ ისეთი ისტორიული ადგილებია! ასე განსაჯეთ, თუ რამ ღონისძიებას ვეგეშავდით ბავშვები, თუნდაც იმ ბავშვურ, “შატალოს” რომ ვეცახოდით, გელათში მივდიოდით ხოლმე. ძალიან თბილი, ნათელი, მხოლოდ და მხოლოდ სასიამოვნო და სასიყვარულო მოგონებები მაკავშირებს ჩემს სოფელთან — გელათთან.

მამა — თემურ ნიშნიანიძე, სპეციალობით ინჟინერი გახლდათ, მთელი ცხოვრება მშენებლობის საქმეს მიუძღვნა. ცეკავშირის სამშენებლოს, იმერეთის რეგიონალური სამმართველოს უფროსი იყო და თუ რამე მნიშვნელოვანი სახელმწიფო პროექტი არსებობდა მამა ხელმძღვანელობდა. დედას — გამომდინარე ალბათ ქართული ამბებიდან, რაც გათხოვდა აღარ უმუშავია, დიასახლისი იყო და არის დღესაც, დიასახლისი, მაგრამ როგორი! თითებს ჩაიკვანტო ისე აშაადებს! დედის ნახელავი სულ სხვაა! სამწუხაროდ, იშვიათად მიწევს სახლში ყოფნა...

სამწუხაროდ, მოხდა ისე, რომ მთელი ჩემი ბავშვობა და ადრეული ახალგაზრდობა საქართველოში სულ არეულობა და არასტაბილური მდგომარეობა იყო. მასხოვს, თავმარი დავცა 9 აპრილის ტრაგედიამ, მაშინ ათი წლისაც არ ვიყავი. გახსოვთ ალბათ მაშინ ცალკეულ პოლიციელთა ვაჟკაცობის ამბავი, საკუთარი სიცოცხლის რისკის ფასად, როგორ შევლოდნენ ისინი აწიოკებულ მშვიდობიან მომიტინგეებს — ბავშვებს, ქალებს, მოხუცებს. ეს ის მოვლენებია, რომელთაც არცერთი ქართველი არ დაუტოვებია გულგრილი. ყველა თავისებურად გამოხატავდა აღშფოთებას. ჩვენც გობოქრობდით, ბავშვები გულში ბოლმას ვერ ვიტევდით და ჩვენებურად განესჯიდით იმ ცოდვა-მადლს, რაც მაშინ თბილისში, მთავრობის სახლის წინ დატრიალდა! სწორედ მაშინ გადაწყვიტე შინაგან საქმეთა თანამშრომელი გავმხდარიყავი, ფორმა მცმოდა და თუ საჭირო იქნებოდა დამეცვა კიდეც ჩემი ახლობლები, ძმები და დები! მაშინ ასე ვთვლიდით, მხოლოდ ღვიძლი ბებიებითა და ბაბუებით, დედებითა და მამებით, დებითა და ძმებით, ბიძებითა და დეიდებით იყო მთელი საქართველო დასახლებული! რა ამაღლება იყო, რა შემართება, რა ერთიანობა!

სკოლაში ჰუმანიტარული საგნებით ვიყავი გატაცებული. როცა წამოვიზარდე, რა არ მინდოდა ვყოფილიყავი, მაგრამ საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებაში მამა დამეხმარა, რომელიც ჩემი ცხოვრების ეტალონი იყო და დარჩება მუდამ! სამწუხაროდ, იგი დღეს აღარ არის... მამის ოცნება იყო ერთადერთი ვაჟი იურისტი ყოფილიყო, ხოლო ქალიშვილი — ექიმი. ორნი ვართ, დიკო მყავს ერთი წლით უფროსი, მან ჩემზე ადრე დაამთავრა საშუალო სკოლა და იმ წელსვე ჩააბარა ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, სამედიცინო ფაკულტეტზე. ხოლო მე — 1997 წელს წარმატებით დავამთავრე გელათის საშუალო სკოლა, გავითვალისწინე რა მამის რჩევა, ქუთაისის ა.წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიულ ფაკულტეტზე ჩავერიცხე.

სპილკუვანა ზ აკიმი ბულო ველიკიმ ჟიტევიმ უროკომ. ბათო ტემურე, ზვიდკი ჟ პოჰოდიტ ვაშა ნოსტალგია, დე ნაროდილსი, დე პროველი დიტინსტო? კილკა სლვ ზ ვაშოი ბიოგრაფიი.

— ნაროდივსა 22 გრუდნა 1979 როკუ ვ გრუზიი, ვ ისტორიკონუ მისცი — გელატი.

— მუშუ ზიზნატიასა — ზვუჩიტ დოსიტ გორდო, ნეხაი ნე ობრაჟაიუტსა ნა მენე ტბილსცი, ალე, მაბუტ, ბილშ გორდო, ნიჟ ნაროჟნენია უ სტოლიცი! ტბილსეც, ჷო ზნაეტსა ნა ისტორიი, აკბი პიშავსა ნაროჟნენიამ ვ ინშოუ მისცი, თო ნაროჟნენიამ ვ გელატი, აკე სპრიიმაეტსა ნამი აკ სიმვოლ ედინოი ი სილნოი გრუზიი.

— (სმიეტსა) ი სპრავდი, ა დუჟე გორდი. ბუდ-აკიი კუტოჩოკ გრუზიი ე ისტორიკიმ, ალე გელატი — სპრავდი უნიკალნე მისცე, აკიმ პიშაეტსა კოჟენ სპრავჟნიი გრუზინ. ი ა თაკოჟ პიშაიუსა ციმ. უსე სვოე დიტინსტო პროვივ თამ. ნედალეკო ვიდი გელატსკოგო მონასტირა — მია სკოლა. მაიჟე ჷოდნა მი პროჰოდილი პოვზ მონასტირსკიი დვირ.

— თო ვი მონასტირ დობრე ზნაეტე?

— ტაკ, დობრე! დოვკოლა — სამი ისტორიკნი მისცინი! ი კოლი ვ დიტინსტვი მი პლანუვალი აკილშ ზაჰოდი, ჩი თო ნავიტი ვტიკალი ზი სკოლი, ზავჷდი ილში უ მონასტირ გელატი. დუჟე თეპლი, სვტილი ი ვინატიკოვო პრიემნი სპოგადი პოვ'აჷკუთ ზ მენე ზ მოიმ სელომ თა გელატსკიმ მონასტირემ.

მიი ბატკო ტემურ ნიშნიანიძე ზა ფაჰომ ბუვ ინჟენერომ. პრისვიატივ სვოე ჷიტია ბუდიველნიი სპრავი. მავ ობ'ექტი უ დესია რაიონაჰ გრუზიი. ვინ ოჷოლუვავ იმერეტინსკე რეგიონალნე ბუდიველნე უპრავლინია, კერუვავ უსიმა ვაჷლივими დერჷავნიმი პროექტამი. მამა ვიდიოდი აკ ვიილშა ზამიჷ, ნე პრაციოვალა, ბულა ი ნინი ე დომოგოსპოდარკოუ, ალე აკოუ! მოჷნა აჷიკ პროკოვტნუტი v თაკ სმачნო გოტუე! ალე, ნა ზალე, თეპერ ა რიდკო ბუვაო ვდომა.

Прикро, але сталося так, що в часи мого дитинства і молодості в Грузії була нестабільна політична й економічна ситуація. Напевно, усі добре пам'ятають події 9 квітня 1989 року і вчинки деяких міліціонерів, які, ризикуючи власним життям, рятували жінок, дітей і мирних учасників мітингу. Ці події нікого не залишили байдужими. Тоді мені не було ще й десяти років. Ми, діти, по-своєму сприймали все, що відбувалося біля стін уряду в Тбілісі. І, власне, тоді я вирішив стати співробітником органів внутрішніх справ, щоб мати змогу в міліцейській формі захистити своїх рідних, братів і сестер. Адже усі грузини — велика сім'я. То були часи піднесення та єдності!

პირველი სემესტრი რომ დავამთავრე, მოხდა ისე, რომ მზადდებოდა პროექტი საქართველოსა და უკრაინის შინაგან საქმეთა სამინისტროებს შორის ხელშეკრულების საფუძველზე კადრების მომზადების შესახებ. მოლაპარაკებები 1997 წელს დაიწყო. სწორედ 1997 წელს შედგა მინისტრების პირველი შეხვედრა კურსანტების გაცვლის შესახებ ისეთ სპეციფიკურ სპეციალობაზე, რომელიც საქართველოში არ მზადდებოდა, საუბარია საექსპერტო-კრიმინალისტური ქვედანაყოფებისათვის სპეციალისტების მომზადებაზე. საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ ამ სფეროში სახელმწიფო დაკვეთით ქართველ კურსანტებს არ უსწავლიათ.

ამ საქმის ინიციატორი და სულისჩამდგმელი გახლდათ ბატონი გრიგოლ ქათამაძე. იგი იმხანად საქართველოს სრულუფლებიანი დესპანი გახლდათ უკრაინაში. გამოძინარე იქიდან, რომ იგი ჩვენს ოჯახს კარგად იცნობდა, მამას უთხრა, რომ აი, თითქმის გადაწყვეტილია, პოლიციის აკადემიიდან შეირჩეს 15 წარჩინებული კურსანტი და ექსპერტი-კრიმინალისტის სპეციალობაზე სასწავლებლად მივლინებული იქნეს უკრაინის შინაგან საქმეთა სამინისტროს პოლიციის აკადემიაში, თან დასძინა, რომ თუ სურვილი მექნა და შევძლებ სასწავლებლად გადავიდე საქართველოს პოლიციის აკადემიაში, არის იმის პერსპექტივა, სწავლა უკრაინაში განვაგრძო.

ბავშვობის ოცნებამ კვლავ გაიღვიძა ჩემში, აღმოჩნდა, რომ იგი სრულიად არ გამქრალა და ამან განაპირობა, რომ გადაწყვიტე სასწავლებლად საქართველოს ეროვნულ შინაგან საქმეთა აკადემიაში გადავსულიყავი. ამგვარად, იურიდიული ფაკულტეტის პირველი სემესტრის დამთავრებისთანავე, 1998 წლის 9 იანვრიდან, ანუ მეორე სემესტრიდან სწავლა განვაგრძე საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ეროვნულ პოლიციის აკადემიაში. ხელშეკრულებაზე მუშაობას გარკვეული დრო დასჭირდა — მხოლოდ 1999 წელს მოეწერა მას ხელი. მესამე კურსზე ვიყავი, როცა ხელმძღვანელობის განკარგულება გამოიკა, უკრაინის პოლიციის აკადემიაში სწავლის გასაგრძელებლად კურსანტთა თხოვნით გაიწვიანა ჩვენი ჯგუფის შერჩევის თაობაზე. ეს პირველი შემთხვევა იყო ჩვენი ქვეყნების ისტორიაში, კერძოდ განათლების სფეროში, როცა სახელმწიფოთა, ჩვენი ქვეყნების შინაგან საქმეთა სამინისტროების ურთიერთშეთანხმების საფუძველზე, უნდა მომხდარიყო კადრების მომზადება იმ კონკრეტული სპეციალობით, რომლის მწვავე სინაკლებესაც განიცდიდა დამოუკიდებლობის გზაზე შემდგარი საქართველო. ამგვარად, 1999 წელს შეიკრა 15 კაცი, თითქმის ყველა მათგანი პირველკურსელი იყო, მაგრამ ვინაიდან იქაც წარჩინებით ვსწავლობდი, გათვალისწინებული იქნა ჩემი სურვილი და მესამე კურსიდან სასწავლებლად მივლინებული ვიქნე უკრაინის შინაგან საქმეთა სამინისტროს პოლიციის აკადემიაში, სადაც სწავლა პირველი კურსიდან განვაგრძე. კიევში, 1999 წლის 10 სექტემბერს ჩამოვედი. აეროპორტში ფორმირებული ხალხი დავხვდეთ, ის დღე ეხლაც თვალწინ მიდგას, აბა, რა დამავეწყვებს, ისე ვვლავდი! დაბნეული ვიყურებოდი აქეთ-იქეთ, პირველად მოვხვდი არაქართულ გარემოში...

— ენის პრობლემა გქონდათ?

— ვერ ვიტყვი ენა წარჩინებით ვიცოდი-მეთქი, მაგრამ საქმე იმან გაშიადვილა, რომ საშუალო სკოლაში მონდომებით ვსწავლობდი რუსულ ენას და ეს ძალიან დამეხმარა კიდევ — ფაქტურად არანაირი პრობლემა რუსულის აღქმა-გაგებისა აღარ მქონია, ეს კი იყო, რომ პრაქტიკის

У школі я захоплювався гуманітарними науками. Ким тільки я не хотів стати! Але зробити остаточний вибір допоміг мені батько, який був ідеалом мого життя. На жаль, його вже з нами немає. У батька була мрія, щоб я став юристом, а моя сестра — лікарем. Тож після закінчення школи сестра, яка на рік старша за мене, вступила до Кутаїського державного університету на медичний факультет, а я, успішно закінчивши у 1997 році Гелатську середню школу, послухавши поради батька, вступив на юридичний факультет. Саме в той час розпочалася робота над проектом з обміну курсантами та підготовки кадрів між міністерствами внутрішніх справ України та Грузії. У 1997 році відбулася перша зустріч міністрів внутрішніх справ з цього питання. Фахівців експертно-криміналістичного підрозділу після розпаду СРСР у Грузії не готували. Ініціатором цього проекту був пан Грігол Катамадзе, тоді Повноважний Посол Грузії в Україні. Оскільки він був близьким другом нашої родини, запропонував мені взяти участь у цьому проекті і продовжити навчання в Україні. Тоді я згадав свою дитячу мрію — стати міліціонером, тому вирішив перейти до Національної академії внутрішніх справ Грузії. Саме там продовжив своє навчання. Робота над проектом з обміну курсантів затягнулася, і лише після третього курсу, коли договір між Україною та Грузією підписали, було видано розпорядження про продовження навчання групи з п'ятнадцяти осіб в Українській академії внутрішніх справ. Усі обрані курсанти були першокурсниками, але оскільки я навчався на «відмінно», моє бажання врахували. З третього курсу мене скерували до Академії внутрішніх справ України, де я продовжив навчання з першого курсу. До Києва прибув 10 вересня 1999 року. В аеропорту нас зустрічали люди в формі. Цей день запам'ятався назавжди. Ми дуже хвилювалися і розгублено дивилися довкола. Я вперше опинився у негрузинському середовищі.

— Чи не мали ви проблем з мовою?

— Українською не володів, та й російську не знав відмінно, але все ж було легше, оскільки у школі дуже любив її. Лише з вимовою були труднощі, але й цю проблему з часом подолав. Власне, це було запорукою успішного навчання в Академії, яке тривало чотири роки. Я був керівником національної групи. Не буду зупинятися на деталях, скажу лише, що у 2003 році із 15 курсантів, які прибули з Грузії, троє (серед яких і я) закінчили навчання з «червоним» дипломом і отримали кваліфікацію «юрист». А разом з дипломом спеціальна комісія Міністерства внутрішніх справ України присвоїла нам сертифікат

უქონლობის გამო, მეტყველებაში მქონდა სიძნელებები, მაგრამ ესეც იოლად დავძლიე, მეტწილად ამან განაპირობა, რომ აკადემიაში წარჩინებით ვსწავლობდი. სწავლის ხანგრძლივობა ოთხი წელიწადი იყო, ვიყავი ეროვნული ჯგუფის უფროსი, სწავლის დეტალებზე აღარ შევჩერდები, ვიტყვი მხოლოდ იმას, რომ 2003 წელს, იმ თხუთმეტი კაციდან სამმა წარჩინებით, წითელ დიპლომზე დავამთავრეთ უკრაინის ეროვნული პოლიციის აკადემია, და მივიღეთ იურისტის კვალიფიკაცია, ვიწრო სპეციალობით — ექსპერტ-კრიმინალისტი გახლავართ, ანუ დიპლომით იურისტი ვარ, მაგრამ დიპლომთან ერთად მოგვეცა სერტიფიკატი და მოგვენიჭა ექსპერტ-კრიმინალისტის (სამწესბაროდ, ყველამ ვერ მიიღო ეს სერტიფიკატი) კვალიფიკაცია, რაც უფლებას მაძლევს დამოუკიდებლად ჩავატარო შვიდი სახის კრიმინალური ექსპერტიზა.

გამოშვების დღეს თბილისიდან დიდი დელეგაცია ჩამოვიდა საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის მოადგილის, ბატონი შოთა ასათიანის თავკაცობით. ეს პირველი გამოშვება გახლდათ და ამიტომაც დიდი მნიშვნელობა ენიჭებოდა. აქ, ხელმძღვანელობის მიერ, მიღწეული იქნა შეთანხმება იმის შესახებ, რომ სამი ადამიანი, რომლებმაც წარჩინებით დაამთავრეს აკადემია, აქვე დაეტოვებინათ ასპირანტურაში. საუბარი იყო ჩემზე და კიდევ ჩემს ორ კოლეგაზე. პროცესუალურად, რათა სასწავლებლად ჩემი მოვლინება მომხდარიყო, საჭირო იყო პრაქტიკული თანამშრომელი ვყოფილიყავი. დაგბრუნდის საქართველოში, დავინიშნე გლდანის შინაგან საქმეთა სამმართველოში და უკვე, როგორც პრაქტიკული თანამშრომელი, ოფიცერი, პოლიციის ლეიტენანტი, სამი წლით მივლინებული ვიქნე უკრაინის შინაგან საქმეთა სამინისტროს ეროვნული პოლიციის აკადემიის ადიუნქტურაში, სამოქალაქო უმაღლეს სასწავლებლებში ამას ასპირანტურა ჰქვია, ხოლო გასამხედროებულ უმაღლეს სასწავლებლებში — ადიუნქტურა. ჩამოვედი 2003 წლის სექტემბერში, ჩავაბარე საკანდიდატო მინიშუმები და გავხდი ასპირანტი, ე.წ. ადიუნქტი. ავირჩიე თემა, ავირჩიე ხელმძღვანელი, მოხდა ისე, რომ ხელმძღვანელი ავირჩიე ტ.გ. შევჩენკოს სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კრიმინალისტიკის კათედრიდან, თავისი საქმის უბადლო სპეციალისტი, დოცენტი ანატოლი ვლადიმირის ძე სტარუშკევიჩი. »

გელათის მონასტერი
Монастир Гелаті

«Експерт-криміналіст», що дає мені право незалежно проводити сім видів експертиз.

Привітати наш курс із завершенням навчання спеціально прилетіла делегація на чолі із заступником міністра внутрішніх справ Грузії Шота Асатіані. Така подія мала справді велике значення, оскільки це був перший випуск.

Українська та грузинська сторони домовилися, що ті випускники, які завершили навчання на «відмінно», вступатимуть в аспірантуру. Йшлося про мене і двох »

სამეცნიერო საბჭოზე საკანდიდატო თემა დამიმტკიცეს და სამი წელი ვიმუშავე დიდი შემართებით. თემა ჟღერს ასე: “მკვლელობათა გამოძიების ტექნიკურ-კრიმინალისტური აღჭურვილობა” და იგი ეხება მკვლელობათა ძიების ტექნიკურ უზრუნველყოფას.

ასპირანტურაში სწავლის პერიოდში, თითქმის სწავლის დამთავრებამდე კერძო ფირმაში ვმუშაობდი.

არ შემიძლია არ ავლნიშნო ბატონი გია ქათამაძის მიერ გაწეული დახმარება — ასპირანტურის დამთავრებას რვა თვე მიკლდა როცა მან საელჩოში მომიწვია სამუშაოდ რეფერენტის თანამდებობაზე. 2006 წლის მაისიდან ამავე წლის ბოლომდე ვიმუშავე ამ თანამდებობაზე, მიმართულება შემდეგი მქონდა — მებარა ძალოვანი სტრუქტურები, შინაგან საქმეთა ორგანოები და პენიტენციური სისტემა (პროკურატურა-სასამართლო).

ასპირანტურის დამთავრების შემდეგ, 2006 წლის ბოლოს მივიღე გადაწყვეტილება ვადა გამეიდა და იძულებული ვიყავი საქართველოში დაებრუნებულიყავი, რათა მუშაობა განმეახლებინა შინაგან საქმეთა ორგანოებში. იმის გათვალისწინებით, რომ საელჩოში მუშაობისას, დიპლომატიური მიმართულებით შევიძინე გარკვეული ცოდნა და გამოცდილება, კერძოდ, საკონსულო სამსახურის ხაზით, ჩამოყალიბდა ისეთი ურთიერთობები, რომ შემომთავაზეს სამუშაოდ საგარეო საქმეთა სამინისტროს სისტემაში გადავსულიყავი. მაშინ ბატონი გელა ბეჟუაშვილი გახლდათ საგარეო საქმეთა მინისტრი და ეს პირადად მისი სურვილი გახლდათ. უნდა ვაღიარო, რომ თავიდან ვცოყმანობდი, ვინაიდან გული მაინც შინაგანი ორგანოებისკენ მიმიწევდა, მაშინაც დაძაბული ვითარება იყო, რევოლუციისშემდგომი პერიოდი, დიდი გარდაქმნები, დიდი იმედები! მაშინ გადამწყვეტი როლი ითამაშეს ბატონებმა: გელა ბეჟუაშვილმა, მისმა მოადგილემ, ლევან ჭოლაძემ და გრიგოლ ქათამაძემ, რომლებმაც დაბეჯითებით განმიცხადეს, რომ არა, შენ ჩვენთან უნდა იმუშაო! რაღა დასამალია და იყო საუბარი იმაზეც, რომ რამდენიმე ხანში სამუშაოდ უკრაინაში ვიქნებოდი წარმომგზავნილი. აი, ერთ-ერთი მიზეზი რამაც ჩემი თანხმობა განაპირობა, იმდენად დიდი იყო სკოლა, რომელიც მე ბატონ გრიგოლ ქათამაძის გვერდით გავიარე, რომ საბოლოოდ უცოყმანოდ დავთანხმდი!

ამგვარად, დამითანხმეს, წავდი საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროში, შევხვდი კადრების სამმართველოს უფროსს, ავუსენი სიტუაცია, დავწერე განცხადება და 2007 წლის 18 იანვრიდან უკვე საგარეო საქმეთა სამინისტროს ცენტრალურ აპარატში დავინიშნე ატაშეს თანამდებობაზე, სადაც ზუსტად ერთი თვე ვიმუშავე. შემდეგ გადავყანილი ვიქენი საგარეო საქმეთა სამინისტროს საკონსულო დეპარტამენტში მრჩეველის თანამდებობაზე და 2007 წლის 1 მარტიდან დავინიშნე საქართველოს საელჩოს კონსულად უკრაინაში.

უნდა ვაღიარო, ძალიან მეამაყება, რომ ერთ ვიწრო მიმართულებას ვუდევარ სათავეში, რომ ვარ ჩემი ხალხის წარმომადგენელი უკრაინაში და ვემსახურები ჩემს ჯიშს, რომლითაც ვვამაყობ და ვიამაყებ კიდევ, ხოლო თუ როგორ გამოძის ჩემი ხალხის სამსახური, ამის შეფასება კვლავ მათთვის მიმინდვია.

— **ორიოდე სიტყვით, ხომ ვერ გვეტყვით საკონსულო სამსახურის სტრუქტურის შესახებ? რა სიახლეებს გამოჰყოფდით? რა სირთულეებს? ძირითადი სპექტრი იმ საკითხებისა, რომლითაც**

მოიხ. კოლეგ. Для цього потрібен був досвід практичної роботи. Я поїхав у Грузію, де мене призначили на службу в Управління внутрішніх справ Глдані у Тбілісі. І вже звідти скерували на три роки в Ад'юнктуру Національної академії внутрішніх справ України.

3 вересня 2003 року я став Ад'юнктом — аспірантом. Обрав тему «Криміналістично-технічне оснащення розслідування вбивств» і керівника — доцента кафедри криміналістики Державного університету ім. Т. Шевченка Анатолія Володимировича Старушкевича, який був справжнім фахівцем своєї справи.

Три роки я працював не покладаючи рук у приватній фірмі. Не можу не згадати посла Грузії в Україні пана Григола Катамадзе, який мені дуже допоміг. До закінчення аспірантури залишалося вісім місяців, коли він запросив мене на роботу в Консульський відділ на посаду референта. Я, звісно, охоче погодився. Працював з травня 2006-го до кінця року: відповідав за органи внутрішніх справ, прокуратуру і суди.

Наприкінці 2006 року, після закінчення аспірантури, повернувся до Грузії, щоб продовжити роботу в органах внутрішніх справ. Але, зважаючи на те, що під час дипломатичної роботи у Посольстві отримав неабиякі знання і досвід, мав добрі стосунки з Послом і міністром закордонних справ Гела Бежуашвілі, мені запропонували перейти на роботу до Міністерства закордонних справ Грузії. Мушу зізнатися, що я вагався, оскільки в глибині душі прагнув працювати в органах внутрішніх справ. До слова, тоді на моїй Батьківщині також було неспокойно — післяреволюційний період, часи великих сподівань і змін. Але вирішальну роль відіграв пан Бежуашвілі, його заступник Леван Чоладзе і Григол Катамадзе, які наполягали, щоб я працював разом з ними. Під час розмови вони пообіцяли, що через деякий час мене скерують в Україну для роботи в Посольстві до пана Катамадзе, поруч з яким пройшов велику життєву школу, що й було причиною моєї згоди.

3 18 січня 2007 року почав працювати на посаді аташе у центральному апараті Міністерства закордонних справ. За місяць мене перевели у Консульський департамент на посаду радника, а з 1 березня 2007 року призначили консулом у Посольстві Грузії в Україні.

Я дуже щасливий, що є представником свого народу в Україні і слугую народу Грузії, якою пишаюся і буду пишатися. А щодо того, як мені це вдається — нехай судять співвітчизники.

მოგმართავენ ხოლმე ჩვენი თანამემამულეები და მისი გადაწყვეტის შესაძლებლობანი.

— მოგახსენებთ. მას შემდეგ, რაც საკონსულო სამსახურს ჩავუდექი სათავეში მიზნად დავისახეთ, მაქსიმალურად გაგვემარტივებინა საკონსულოს შიდასაქმის წარმოება. ჩვენი მოქალაქეები სხვადასხვა სახის თხოვნით მოგვემართავენ და არსებობს პროცედურები, რომლებიც კანონითაა რეგლამენტირებული. მათ ვეღარ დაარღვევ. ეს კი გარკვეულ დროს იკავებს და სირთულეებსა და პრობლემებს უქმნის ჩვენს მოქალაქეებს. ამ საკითხებზე დავიწყეთ მუშაობა მე და ჩემმა კოლეგებმა. მინდა ავღნიშნო, რომ მე ძალიან მაღლიერი ვარ ვიცე-კონსულ ბიძინა ღვაჩლიანისა და საკონსულოს მესამე მდივნის — ნინო ღუმბაძისა, ისინი ზღვა ენერგიის მქონე ახალგაზრდა ადამიანებია, საქმის ერთგული, აი, ნამდვილად, რომ გულით უდგებიან თავიანთ მოვალეობებს.

აქვე მინდა ვთქვა, რომ უზომოდ მაღლიერი ვარ ბატონი ზურაბ კვაჭაძისა, ჩემი წინამორბედი კონსულისა, რომელთანაც რვა თვე ვიმუშავე და დიდი ცოდნა და გამოცდილება მივიღე. საკონსულო სამსახურის ყველა პრობლემა კადრების სინაკლებით იყო განპირობებული. საკონსულოს არასოდეს ჰყოლია ორზე მეტი დიპლომატი, საქმე თავზე საყრელი იყო, კადრები კი ძალზე მცირე. ჩემი ერთ-ერთი თხოვნა საკონსულოში მოსვლისთანავე შტატის გაზრდა იყო. დღეისათვის საელჩოში 16 დიპლომატი და რამდენიმე ტექნიკური თანამშრომელი მუშაობს. საკონსულოს სტრუქტურა კი ასეთი გახლავთ: კონსული — თქვენი მონა-მორჩილი, ვიცე-კონსული — ბატონი ბიძინა ღვაჩლიანი, საკონსულოს მესამე მდივანი — ქალბატონი ნინო ღუმბაძე, საგარეო საქმეთა სამინისტროს რეფერენტი — ქალბატონი ნანა საბაური და ტექნიკური თანამშრომელი — ბატონი ჯემალ გოგიტიძე, სულ ხუთი თანამშრომელია, როდესაც არ ყოფილა ორზე მეტი.

მე ძალიან მაღლობელი ვარ ყველა თანამშრომლისა, მაგრამ განსაკუთრებით ვუმაღლი ბიძინა ღვაჩლიანისა და ნინო ღუმბაძეს, ძირითადად მათ კისერზე გადადის საკონსულოს შიდასაქმის წარმოება და, მერწმუნეთ, ეს ძალზე დიდ ენერგიას, დროსა და პროფესიონალიზმს მოითხოვს, ამიტომაც საკონსულოს ბურჯებს ვუწოდებ მე მათ.

ძირითადი პრობლემა ის გახლდათ, რომ მოქალაქეზე პასპორტის ან სხვა რამ ცნობის გაცემას ერთი თვიდან სამ თვემდე სჭირდებოდა. ჩვენ მიზნად დავისახეთ, შეძლებისდაგვარად გაგვემარტივებინა ეს პროცედურა. მკითხველს მოეხსენება, რომ ძველი ტიპის პასპორტების პარალელურად, შემოღებული იქნა ახალი ტიპის პასპორტები, რომელთაც მხოლოდ საქართველოში ბეჭდავდნენ და სხვაგან არსად. ამიტომ მოქალაქე, რომელიც მოგვემართავდა პასპორტის აღების თხოვნით, გვაბარებდა საბუთებს, ეს საბუთები იგზავნებოდა თბილისში, საგარეო საქმეთა სამინისტროში, იგი აანალიზებდა, ამუშავებდა, დაბეჭდავდა, შემდეგ გვიგზავნიდა და მხოლოდ ამის შემდეგ უნდა გავცემა მოქალაქისათვის. ეს ყველაფერი სამ თვეს იკავებდა და ამ სამ თვეში მოქალაქე რამდენიმეჯერ უნდა მოსულიყო იმის გასაგებად, მზად იყო თუ არა პასპორტი, ვინაიდან წლების განმავლობაში, თანამშრომელთა სინაკლების გამო პრობლემა იყო ტელეფონის ზარებზე პასუხის გაცემაც კი. საბოლოოდ მივაღწიეთ, გავყვავილენი ადინიშნული პროცედურა. პირადად მე, ჩასული ვიყავი საგარეო საქმეთა სამინისტროში, რამდენიმე შეხვედრა მქონდა საგარეო საქმეთა და »

— Чи не могли б Ви, хоча б у двох словах, розповісти про структуру Консульської служби? Про нововведення, труднощі, основний спектр питань, з якими до Вас звертаються громадяни, і про можливості їх вирішення?

— Так, звісно. Ми поставили собі за мету максимально спростити внутрішнє діловодство Консульської роботи. Наші громадяни звертаються до нас із різними питаннями, і є процедури, регламентовані законом, яких не можна порушувати. А це займало час, створюючи певні незручності для наших громадян. І, власне, над цим питанням ми з колегами почали працювати. Хочу подякувати віце-консулу Бідзіні Гвачліяні та третьому секретареві консульства Ніно Думбадзе. Це молоді, сповнені енергії та сумлінні у праці люди.

Також безмежно вдячний своєму попереднику — пану Зурабу Квачадзе, з яким працював вісім місяців і отримав величезний досвід і знання. Усі проблеми консульської служби були зумовлені, насамперед, браком кадрів. Консульство ніколи не мало більше двох дипломатів. Справ було багато, а фахівців мало.

Одним з моїх найперших прохань було прохання про збільшення штату. Сьогодні у Посольстві працює 16 дипломатів і кілька технічних працівників. Структура консульської служби така: консул — Ваш покірний слуга, віце-консул — Бідзіна Гвачліяні, третій секретар консульства — Ніно Думбадзе, референт Міністерства закордонних справ v Нана Сабаурі, технічний працівник Джамал Гогітідзе. Всього п'ять працівників. Я щиро вдячний усім своїм колегам, а особливо — пану Бідзіні і пані Ніно, оскільки все діловодство тримається на них, а це вимагає дуже багато енергії та фаховості.

Основною проблемою було те, що громадяни, які здавали документи для отримання паспорта чи іншої довідки, були змушені чекати від місяця до трьох до завершення процедури. Ми поставили мету максимально спростити процес видачі необхідних документів. Після введення нових грузинських паспортів, які друкувалися виключно в Грузії, документи, які громадяни здавали в Україні для отримання паспорта, відправляли до Міністерства закордонних справ Грузії у Тбілісі. Там їх опрацьовували, аналізували і тоді друкували та пересилали нам. Це все займало приблизно три місяці. За цей період громадяни кілька разів зверталися до консульства, аби дізнатися про »

ოუსტიციის სამინისტროების საპასუხისმგებლო მუშაკებთან. ჩავიწერეთ ყველა სახის ბაზა, შევიძინეთ შესაბამისი ტექნიკური საშუალებები და დღესდღეობით საქართველოს შემდეგ ერთადერთი ქვეყანა, რომელმაც დაიწყო ახალი ტიპის პასპორტების ბეჭდვა და გაცემა, ეს გახლავთ უკრაინა, საქართველოს საელჩო უკრაინაში. პირველი პასპორტი დაბეჭდილი და გაცემული იქნა 2007 წლის 11 აპრილს. დღეს სიამაყით შემიძლია განვაცხადო, რომ საქართველოს ნებისმიერ მოქალაქეს, რომელსაც სურს პასპორტის გამოცვლა, ამ საქმეს აგვარებს ერთ დღეში, ანუ დილით 10-დან 12 საათამდე აბარებს საბუთებს და იმავე დღის 3 საათის შემდეგ იღებს პასპორტს.

დავუშვათ, მოგვმართა მოქალაქე, რომელსაც არანაირი საბუთი არ გააჩნია. გვეუბნება, რომ იგი ესა და ეს პიროვნებაა. მსვავსი შემთხვევისას ივსებოდა ანკეტა და იგზავნებოდა საქართველოში. ახლა კი, თუ ოდესმე (საუბრია 1993 წლის შემდეგ, როდესაც საქართველომ, როგორც თავისუფალმა ქვეყანამ, პასპორტების ბეჭდვა დაიწყო), პიროვნებას საქართველოს პასპორტი მიუღია, ჩვენი ბაზების მეშვეობით შეგვიძლია სულ რამდენიმე წუთის განმავლობაში დავუდგინოთ მოქალაქეობა და მივცეთ საქართველოს მოქალაქის პასპორტი.

მინდა ავღნიშნო, რომ ჩვენსა და ოუსტიციის სამინისტროს შორის ყოველკვარტალურად ხდება არსებული ბაზების (სივების) შეჯერება-განახლება. ამდენად, საგრძნობლად გაიოლდა პასპორტების გაცემის პროცედურა და ეს, დამეთანხმეთ, ნამდვილად წინგადადგმული ნაბიჯია.

ახლა, რაც შეეხება საშობლოში დასაბრუნებელ მოწმობებს. ვთქვათ, მოგვმართავს მოქალაქე, რომელსაც პასპორტი აქვს დაკარგული, არანაირი საბუთი არ გააჩნია, არც იმისი საშუალება აქვს პასპორტის საზღვარი გადაიხადოს და სურს საქართველოში დაბრუნება. ამისათვის არსებობს საქართველოში დასაბრუნებელი მოწმობა, რომელიც, რა თქმა უნდა, გაცილებით იაფია, ვიდრე პასპორტი. ადრე აღნიშნული მოწმობის მიღებასაც 1,5-2 თვე სჭირდებოდა. ამჟამად, ეს პრობლემა 15-20 წუთის განმავლობაში წყდება. საქართველოში დასაბრუნებელი მოწმობა ცალმხრივი სამგზავრო დოკუმენტია, ანუ, ეს საბუთი არ სცვლის პასპორტს, თუმცა გააჩნია იურიდიული ძალა და წარმოადგენს პიროვნების დამადასტურებელ მოწმობას.

ზემოთ მოგახსენეთ, საელჩოში მუდამ კადრების უკმარისობა იგრძნობოდა-მეთქი, ამიტომ მუდამ პრობლემა იყო სტაციონარული ტელეფონის ზარებზე პასუხის გაცემა, ასე განსაკუთრებით იყო ამის საშუალება. გამომდინარე აქედან, მოქალაქე, რომელიც საბუთებს ჩააბარებდა ამა თუ იმ ცნობისა თუ პასპორტის მისაღებად, ნაცვლად იმისა, რომ ტელეფონის საშუალებით გავყო, მზად იყო თუ არა მისი პასპორტი, რადგან ტელეფონზე არავინ პასუხობდა, იძულებული იყო რამდენიმეჯერ შემოეფლო საელჩოში. სიამოვნებით მინდა განვაცხადო, რომ დღესდღეობით ეს პრობლემა მოგვარებულია, თუმცა, წლების მანძილზე ისე დაკარგეს იმედი ჩვენმა მოქალაქეებმა, რომ უკვე აღარც კი რეკავენ. თქვენი ჟურნალის მეშვეობით მსურს მათ მივმართო (დარწმუნებული ვარ, წაიკითხავენ): ძვირფასო თანამემამულეებო! უკვე რამდენიმე თვეა საკონსულოს ტელეფონის ზარზე პასუხის გაცემის პრობლემა მოგვარებულია და ტელეფონი 451-43-57 კვლავ თქვენს სამსახურშია. ამგვარად, დილის 10 საათიდან

перебіг справ. Через брак кадрів було складно навіть відповідати на телефонні дзвінки. Врешті-решт, ми домоглися спрощення цієї процедури. Я особисто був у Міністерстві закордонних справ і Мін'юсті Грузії, мав кілька зустрічей із відповідними особами. Ми відпрацювали механізм роботи з усіма можливими базами даних, закупили технічне оснащення і сьогодні Україна — єдина країна, де, окрім Грузії, друкують і видають нові грузинські паспорти. Перший паспорт надруковано і видано 11 квітня 2007 року. І тепер я можу з гордістю заявити, що будь-який громадянин Грузії, якому потрібно поміняти паспорт, може це зробити впродовж одного дня. Зранку — з 10-ї до 12-ї — документи здають і того ж дня, після 15.00, їх можна отримати.

До речі, ця база щоквартально оновлюється. Обмінюємося базами даних з Міністерством юстиції, що покращує результати нашої роботи. А це значний крок уперед.

Щодо посвідчення на повернення на Батьківщину. Звертається громадянин, який загубив паспорт і не має жодних інших документів. Для цього існує документ для повернення на Батьківщину, який коштує значно дешевше, ніж паспорт. Процедура отримання цього документа раніше тривала півтора-два місяці. Нині цю проблему вирішують за 15-20 хвилин. Цей документ дозволяє подорожувати в один бік. Він не замінює паспорта, але має юридичну силу і є документом, який засвідчує особу.

У посольстві завжди бракувало кадрів, тому було проблемою навіть відповідати на дзвінки стаціонарного телефону. Фізично не було такої можливості. Тому громадянин, який здавав свої документи для отримання тієї чи іншої довідки, замість того, аби дізнатися інформацію телефоном, мусив по кілька разів приходити в посольство, що створювало незручності і громадянам, і працівникам установи. Хочу повідомити, що цю проблему вже вирішено. Хоча за ці роки наші співвітчизники настільки втратили надію отримати інформацію телефоном, що вже і не дзвонять. Тому за допомогою вашого журналу хочу поінформувати (упевнений, що вони прочитають): вже кілька місяців працює телефонна лінія, за номером 451-43-57 ви можете отримати відповіді на свої запитання. Шановні співвітчизники! З 10.00 до 18.00 жодне ваше запитання не залишиться без відповіді. Закликаю вас користуватися цією службою.

Це перелік питань, які завдяки нашим зусиллям вирішені. Втім, проблеми залишаються, зокрема,

სალამოს 6 საათამდე თქვენი არცერთი შეკითხვა უპასუხო არ დარჩება, ამიტომ, მოგიწოდებთ, ისარგებლოთ ამ სამსახურით.

აი, ნუსხა იმ საკითხებისა, რომელთა გადაწყვეტა დრე პრობლემური იყო და ამჟამად, ჩვენი ძალისხმევით მოგვარებული იქნა.

ერთ-ერთი საკითხი რაც დღესდღეობით პრობლემურია და მისი მოგვარება ჯერჯერობით შეუძლებელი – ესაა პრობლემა, რომელიც იმ მოქალაქეებთანაა დაკავშირებული, დღემდე რომ შემორჩათ საბჭოთა სიმბოლიანი პასპორტი. ჩემდა გასაკვირად დღე არ გავა, ასეთი მოქალაქე არ მოვიდეს.

მკითხველის საყურადღებოდ მინდა ვთქვა, რომ ჩვენ ერთ დღეში ვცვლით არა საბჭოთა სიმბოლიან პასპორტებს, არამედ საქართველოს პასპორტებს, ანუ, იმ მოქალაქეთა პასპორტებს, რომელთაც მოქალაქეობა უკვე დაუდგინდათ და მიღებული აქვთ საქართველოს მოქალაქის პასპორტი. რაც შეეხება საბჭოთა სიმბოლიან პასპორტებს, იურიდიულად რომ ვიმსჯელოთ, ეს ადამიანები, არყოფილი ქვეყნის — საბჭოთა კავშირის მოქალაქეები არიან და ერთ დღეში მათზე შეუძლებელია გაიცეს საქართველოს მოქალაქის პასპორტი, რადგან მათ ჯერ კანონით დადგენილი წესისამებრ უნდა დაუდგინდეთ ეს მოქალაქეობა. ჩვენი კანონმდებლობა დღესდღეობით არ გვაძლევს იმის უფლებას, რომ არათუ პასპორტი, არამედ, ასე განსაზღვრ, საქართველოში დასაბრუნებელი მოქალაქე კი რომ გავცეთ. თუკი პიროვნებას, რომელსაც მხოლოდ საბჭოთა სიმბოლიანი პასპორტი გააჩნია და სურს დაუდგინდეს საქართველოს მოქალაქეობა, მან დაუყოვნებლივ უნდა წარმოადგინოს იმ საბუთების ქსეროასლი, რომელიც ხელთა აქვს. ეს საბუთები გაიგზავნება საქართველოს იუსტიციის სამინისტროში, მხოლოდ იუსტიციის სამინისტროს პრეროგატივა დაუდგინოს ამა თუ იმ საბჭოთა სიმბოლიანი პასპორტის მქონე პიროვნებას მოქალაქეობა და მხოლოდ იუსტიციის სამინისტროს დასკვნის შემდეგ საკონსულო სამსახური უფლებამოსილია ცნობა გასცეს მასზე, როგორც საქართველოს მოქალაქე და მისცეს სამშობლოში დაბრუნების საშუალება. ამ პროცედურას, სამწუხაროდ, 1,5-3 თვე სჭირდება. მათ, ვისაც საბჭოთა სიმბოლიანი პასპორტები შემორჩათ, მოქალაქეობა უფრო იოლად უდგინდებათ, ვიდრე იმათ, ვისაც ეს პასპორტიც არ გააჩნია. კანონი საქართველოს მოქალაქეობის შესახებ მიღებული იქნა 1993 წლის 27 მარტს. აღნიშნულ კანონში სწერია, რომ ის მოქალაქეები, რომლებიც კანონის მიღებამდე საქართველოში ცხოვრობდნენ და გააჩნდათ საბჭოთა კავშირის მოქალაქის პასპორტები, მაგრამ კანონის მიღებამდე გავიდნენ საქართველოს ტერიტორიიდან, ან კანონის მიღების პროცესში საქართველოში იყვნენ, მაგრამ არ გამოცვალეს პასპორტი და ამ პასპორტით გავიდნენ საქართველოდან, თუკი მათ სურთ მიიღონ საქართველოს მოქალაქის პასპორტი, ვალდებული არიან წარმოადგინონ კანონით დადგენილი დოკუმენტების ნუსხა რათა დაუდგინდეთ საქართველოს მოქალაქეობა. კანონში სწერია, იმისათვის რათა მათ დაუდგინდეს საქართველოს მოქალაქეობა საჭიროა წარმოადგინოს საბუთები, რომლებიც დადასტურებს, რომ კანონის მიღებამდე სულ მცირე 5 წელიწადი (1988-1993 წლებში) ისინი ნამდვილად ცხოვრობდნენ საქართველოს ტერიტორიაზე. ასეთ დოკუმენტად შეიძლება ჩაითვალოს: დაბადების მოწმობა, სკოლის დამთავრების ატესტატი, უმაღლესი განათლების დიპლომი, სამხედრო ბილეთი, საბჭოთა პასპორტი, შრომის წიგნაკი და ა.შ. ანუ, »

питання громадян, які до сьогодні мають паспорти зразка Радянського Союзу. На диво, таких людей досить багато. Майже щодня стикаємося з цією проблемою. Вони звертаються до нас і просять посприяти їм в отриманні нового паспорта. Хочу сказати, що ми за один день міняємо лише паспорти громадян Грузії, у яких уже встановлено громадянство і які коли-небудь отримували паспорт громадянина Грузії. Щодо паспортів із символікою Радянського Союзу, то власники цих документів є громадянами неіснуючої країни і за один день видати паспорт неможливо, оскільки, за законом, через певну процедуру їм мають встановити громадянство. Наше законодавство сьогодні не дозволяє нам видавати таким громадянам паспорти. Більше того, ми навіть не маємо права видавати їм документ для повернення на Батьківщину. Особа, яка має тільки радянський паспорт і має бажання, аби їй встановили громадянство, мусить подати ксерокопії всіх документів, які засвідчують її особу. Ці документи пересилають до Міністерства юстиції Грузії, де вирішують встановлення громадянства власника радянського паспорта. І тільки після висновку Міністерства юстиції Консульська служба уповноважена видати відповідний документ. На жаль, ця процедура вимагає багато часу: від 1,5 до 2 місяців. Звісно, встановлення громадянства осіб, які мають паспорти з радянською символікою, відбувається значно швидше, ніж тих, у кого немає цього документа. Закон про громадянство незалежної Грузії прийнято 27 березня 1993 року. Саме він регулює усі питання. Відповідно до цього закону, громадяни, які до його прийняття проживали на території Грузії і мали паспорти громадянина Радянського Союзу, які покинули територію країни до прийняття цього закону або не замінили вчасно паспорти і зі старими паспортами покинули країну вже після його прийняття і мають бажання отримати паспорт громадянина Грузії, повинні надати зазначений законом перелік документів, аби встановити їх громадянство. Згідно із законом, щоб встановити громадянство Грузії, потрібно надати документи, які б засвідчили, що вони до прийняття закону мінімум п'ять років проживали на території Грузії. Таким документом може бути свідоцтво про народження, атестат про закінчення школи, диплом про вищу освіту, військовий квиток, радянський паспорт, трудова книжка. Будь-який документ, який би засвідчив, що за п'ять років до прийняття закону вони проживали на території Грузії (з 1988-го по 1993-й). »

ნებისმიერი სახის საბუთი, რომელიც დაადასტურებს, რომ კანონის მიღებამდე ისინი საქართველოს ტერიტორიაზე ცხოვრობდნენ.

აი, ერთადერთი სიტუაცია, როცა ვერ ვეხმარებით მოქალაქეებს ისე ოპერატიულად, როგორც გვსურს ხოლმე.

ახლა, რაც შეეხება საქართველოდან ჩამოსულ ჩვენს მოქალაქეებს, რომლებიც დროებით იმყოფებიან უკრაინაში. არსებობს საკანონმდებლო ბაზა, რომელიც არეგულირებს მათი უკრაინაში ყოფნის პროცესს.

ძირითადი ნორმატიული ბაზა, რომლებიც არეგულირებენ უცხოელ მოქალაქეთა აქყოფნას, ეს არის უკრაინის კანონი „უცხოელ მოქალაქეთა და მოქალაქეობის გარეშე მყოფ პირთა სამართლებრივი სტატუსის შესახებ“ (№3929, 04.02.1994) და უკრაინის მინისტრთა კაბინეტის დადგენილება „უცხოელ მოქალაქეთა და მოქალაქეობის გარეშე მყოფ პირთა უკრაინაში შემოსვლა-გასვლისა და მისი ტერიტორიის ტრანზიტით გავლის წესების შესახებ“ (№1074, 29.12.1995). ეს ორი ნორმატიული აქტი — კანონი და დადგენილება, არეგულირებს უცხოეთის მოქალაქეების ყოფნას უკრაინის ტერიტორიაზე.

მინდა განვაცხადო, რომ სამწუხაროდ არათუ გაადვილდა, არამედ უფრო გამკაცრდა უცხოელთა ყოფნის პირობები უკრაინაში. უკრაინამ უფრო გაართულა უვიზო ქვეყნის მოქალაქეების აქ ყოფნის პირობები. მე ვისაუბრებ კერძოდ საქართველოს მოქალაქეებზე, ვინაიდან ჩვენი ზრუნვის საგანი, უპირველეს ყოვლისა, საქართველოს მოქალაქე და ქართველი კაცია. ადრე საქართველოს მოქალაქეს საზღვრის გადმოკვეთის დღიდან 90 დღე ჰქონდა იმის უფლება, რომ რეგისტრაციის გარეშე ყოფილიყო უკრაინის ტერიტორიაზე. ახლაც აქვს ამის უფლება, მაგრამ საზღვრის გადმოკვეთის დღიდან 180 დღის განმავლობაში. უკრაინის მინისტრთა კაბინეტის ზემოთხსენებულ დადგენილებაში შეტანილი იქნა ცვლილებები და დამატებები, სადაც, კერძოდ მე-19 პუნქტში სწერია, რომ უცხო ქვეყნის მოქალაქეს (ლაპარაკია უვიზო ქვეყნის მოქალაქეზე), საზღვრის გადმოკვეთის დღიდან უფლება აქვს 180 დღის განმავლობაში 90 დღე რეგისტრაციის გარეშე იმყოფებოდეს უკრაინის ტერიტორიაზე, 90 დღე და არაუმეტეს!

მოქალაქეს 180 დღიდან 90 დღის განმავლობაში აქვს უფლება რამდენჯერაც სურს გავიდეს უკრაინის ტერიტორიიდან და კვლავ დაბრუნდეს, მაგრამ როგორც კი ამ 90 დღეს შეავსებს და ვერ მოახერხა რეგისტრირება, ვალდებულია დატოვოს უკრაინის ტერიტორია და სამი თვე მაინც უნდა გავიდეს, რომ კვლავ შესძლოს დაბრუნება.

მოქალაქეების მხრიდან არასწორ ქმედებას ჰქონდა ადგილი, რეგისტრაციის ნაცვლად გადაკვეთდნენ უახლოეს საზღვარს და საჭირო აღნიშვნის მიღების შემდეგ კვლავ უკან ბრუნდებოდნენ. მაგრამ, ვინაიდან ამან მასიური ხასიათი მიიღო და სისტემად იქცა, ათიათასობით მოქალაქე შემოდიოდა უკრაინაში და არსად არ რეგისტრირდებოდნენ, შეუძლებელი გახდა მათი აღრიცხვა. სახელმწიფო ამას რეაგირების გარეშე ვერ დატოვებდა, მიუთმეტეს, რომ შეიქმნა არასასურველი ფონი. სამედიცინო ბარათში მიუთითებდნენ ერთ მისამართს, ცხოვრობდნენ სხვა მისამართზე. ეს პრობლემა იდგა წლების განმავლობაში და საბოლოოდ მივიდნენ ასეთ გადაწყვეტილებამდე, რომ დადგენილებაში ცვლილებები და დამატებები შეეტანათ, რათა ამ გზით აღმოეფხვრათ მანკიერი პრაქტიკა.

У цьому випадку процес встановлення громадянства відбувається легше і, відповідно, вони можуть отримати паспорт громадянина Грузії. Це єдина ситуація, коли ми не можемо допомогти настільки оперативно, як цього хотілось би.

Є ще одне питання. Йдеться про громадян, які тимчасово перебувають в Україні. Існує законодавча база, яка регулює цей процес. Закликаю громадян ознайомитися з документами, аби уникнути небажаних проблем. Основна нормативна база, яка регулює перебування іноземних громадян, — Закон України №3929 від 04.02.1994 р. «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» і Постанова Кабінету Міністрів України №1074 від 29.12.1995 р. «Про в'їзд іноземців та осіб без громадянства в Україну, їх виїзд з України і транзитний проїзд через її територію». Ці два нормативні акти регулюють перебування іноземних громадян на території України.

На жаль, умови перебування іноземців в Україні стали значно суворішими. Україна ускладнила умови перебування громадян із безвізових країн. Раніше громадянин Грузії, перетнувши кордон, упродовж 90 днів мав право перебувати в країні без реєстрації у разі наявності еміграційного квитка. Це право він має і зараз, але після перетину кордону протягом 180 днів, відповідно до змін і додатків вищезгаданої постанови Кабінету Міністрів України, у пункті 19 зазначено, що «паспортний документ подається іноземцем та особою без громадянства для реєстрації у пункті пропуску через державний кордон посадовій особі Державної прикордонної служби. Реєстрація проводиться на період короткотермінового перебування для іноземців та осіб без громадянства з держав з безвізовим порядком в'їзду — на термін не більш як 90 днів протягом 180 днів, якщо інший термін не визначено міжнародними угодами; після вступу України до Світової організації торгівлі — для іноземців та осіб без громадянства з держав-членів Світової організації торгівлі — на термін не більш як 180 днів протягом року». Тобто після перетину кордону іноземець має право перебувати на території України 90 днів без реєстрації, протягом 180 днів, але не більше. Якщо він покидає територію України після 90 днів перебування в Україні, він не має права повертатися впродовж ще 90 днів. Таким чином обмежено прийнятий постановою 180-денний простір. Після закінчення терміну 90 днів людина мусить зареєструватися, якщо має на це підстави

ერთი მხრივ, ეს, უკრაინის მხრიდან, ძალიან მკაცრი გადაწყვეტილებაა, მაგრამ, მეორე მხრივ, იმ სტატისტიკის გათვალისწინებით, რომელსაც ჩვენ გვაწვდიან — სადღაც გამართლებულიც...

მსურს, მოვუწოდო ჩვენს მოქალაქეებს, რომ 90 დღის გასვლამდე ეცადონ, მოძებნონ საშუალება, დარეგისტრირდნენ და უკან დაბრუნების იმედი ნუ გადაკვეთენ საზღვარს, რადგან ეს უპერსპექტივო მცდელობაა. აღნიშნული დადგენილება, რომელიც უფლებას აძლევს მოქალაქეს, უკრაინის ტერიტორიაზე 90 დღე იმყოფებოდეს, ითვალისწინებს გამონაკლისსაც და არის კატეგორია ადამიანებისა, რომელთაც უფლება აქვთ მიიღონ რეგისტრაცია. ამის საფუძველს იძლევა მკურნალობა ან სწავლა უკრაინის ტერიტორიაზე, ნათესაობრივი კავშირი უკრაინის მოქალაქესთან (დაქორწინება, ცოლის მოყვანა, გათხოვება, ბავშვის შეძენა), ან კიდევ ლეგიტიმური, ნებადართული სამსახური უკრაინის ტერიტორიაზე (ვინც მიმართა რეგიონალურ დასაქმების ცენტრებს და მიიღეს შესაბამისი ლიცენზია), შესაბამისი საბუთების წარდგენით, საპასპორტო მაგიდები ვალდებულნი არიან დაარეგისტრირონ მოქალაქე.

— აქ არაფერი თქმულა აფხაზეთიდან ლტოლვილთა შესახებ, მათთან დაკავშირებით რას გვეტყობოდა?

— უპირველეს ყოვლისა, მინდა მივსალმო ამ ხალხს და ვთქვა, რომ ის რასაც თითოეულმა მათგანმა გაუძლო ამ წლების განმავლობაში, უთუოდ გმირობის ტოლფასია, მინდა თითოეულმა მათგანმა იცოდეს, რომ მათი სატყეიარი, ადამიანურად, პირადად ჩემი სატყეიარია! ამდენი წელიწადი იცხოვრო სხვის ჭერქვეშ და ამ დროს იმედი შინაბრუნებისა აღარ დაჰკარგო კაცმა, ერთი მითხარით, გმირობაა არაა? თუმცა რა თავში სახლელად სჭირდებათ მათ ეს უპიტიეო? მათ შინ დაბრუნება სურთ! თუმცა პირად დანაშაულს ვერ ვხედავ იმაში რაც მათ დავმართათ, მაგრამ მაინც თვალს ვერ ვუწვრივებ მათ და მიკვირს, როგორ სძინავს სახლში, ან როგორ იღიმის და აქამდე როგორ არ დაუკარგავს მეტეველების უნარი იმ ადამიანს, რომლის კისერზეც ამოდენია ცოდვა! ჩვენი — აფხაზი და ქართველი — ხალხის ამ საერთო უბედურების მიღმა კონკრეტული სახელები დგანან და სანამ ისინი არ დასახელდებიან, სანამ კონკრეტულ ფაქტებს დღის სინათლეზე არ გამოვიტანთ ამ ხალხთა შერიგება გაჭირდება! უნდა მოგახსენოთ, რომ აფხაზეთიდან ლტოლვილთა რეგისტრაცია გაცილებით მოწესრიგებულია (ლაპარაკია იმათზე, ვინც დროულად მიმართა უკრაინის სამიგრაციო სამსახურს და მიიღო ცნობა იმის თაობაზე, რომ იგი ნამდვილად აფხაზეთიდანაა უკრაინაში ემიგრირებული), არსებობს სპეციალური ნორმატიული აქტი, კერძოდ უკრაინის მინისტრთა კაბინეტის დადგენილება №674, მიღებული ჯერ კიდევ 1996 წლის 26 ივნისს, რომელიც არეგულირებს ამ კატეგორიის მოქალაქეთა უფლებებს, თუმცა უნდა ითქვას, რომ იყო მცდელობა მისი გაუქმებისა, მაგრამ საღმა გონებამ გაიმარჯვა და მას რამდენიმეჯერ გაუგრძელდა მოქმედების ვადა. მინდა მკითხველმა იცოდეს, რომ დღესდღეობით აღნიშნულ დადგენილებას 2009 წლის 1 მაისამდე აქვს გაგრძელებული მოქმედების ვადა და ლტოლვილებმა საკმარისია, მიმართონ სამიგრაციო სამსახურებს, სადაც მათზე გაცემული იქნება მიმართვები, რომლის საფუძველზეც შესაბამისი ორგანოები 2009 წლის მაისამდე გაუგრძელებენ რეგისტრაციას. »

აბო ვიქნათი ზი ტერიტორიი უკრაინი ნა ტრი მისიაცი, ოსკილკი, პოკი ნე მინე 90 დნივ, ვონა ნე მაე პრავა ვ'იჯდუ.

ზი 180 დნივ უპროდოვჟ პერშიხ 90 დნივ გრომადიანი მაე პრავო ვიიჯდჟატი ზი უკრაინი ტა ვ'იჯდჟატი ვ ნეი ბეზ ობმეჟენჲ. ალე პო ზაკინჩენნი 90 დნივ, ჯაკო ნემაე მოჟლივოსტი ზარეესტრუვატიჲ, პოვინენ ვიიქატი ზი ტერიტორიი უკრაინი, ი მაე მინუტი ტრი მისიაცი, ჸობ ვინ ზნოვუ ოტრიმავ პრავო ვ'იჯდუ.

ოტჟე, გრომადიანი მაე პრავო ზი კოჟნიხ 180 დნივ 90 პერებუვატი ნა ტერიტორიი უკრაინი, ზი კოჟნიხ ოსტი მისიაცი — ტრი მისიაცი ბეზ რეესტრაციი.

ჸოუ სკაზატი, ჸო გრომადიანი ჩინილი ნეპრავილნო: ზამიშტი ტოგო, ჸობ ოტრიმატი რეესტრაციუ, ვონი პერეტინალი ნაიბლიჟჩი კორონ ი პისლა ვიზოვიხ ვიდიმოკ ზნოვუ პოვერტალიჲ. ტაკი დიი სტალი მასოვიმი: ტისიაცი გრომადიან ზაიიჯდჟალი დო უკრაინი ი ნიდე ნე რეესტრუვალიჲ. ვ ემიგრაციი კარტიკი ვპისუვალი ოდნუ ადრესუ, ა ნასპრავდი პერებუვალი ზა ინოჸოუ, ჸო უსკლადნილო ვედენიი იქნოჸოუ ობლიკუ. დერჸავა ნე მოგლა ნა ცე ნე რეაგუვატი ი ვრეშტი-რეშტ ბულო ვირიშენო ვნესტი ზმინი დო ზაკონუ, აბი ვიკორონირი ნეგატივნუ პრაქტიკუ.

ზ ოდნოგო ბოკო, რიშენიი უკრაინი დუჟე სუვო რე. ალე ზ ინოჸოგო, ვრახოვუჩი სტატისტიკუ, ჸოუ მი ოტრიმუემო, ცე მოჟნა ვიპრავდატი. ჸოუ ზაკლიკატი ნაშიხ სპივითჩიზნიკივ რეესტრუვატიჲ დო ზაკინჩენიი ტერმინუ 90 დნივ ი პოვიდომირი, ჸოუ უ ზგადანიი ვიშე პოსტანოვი პერედიბაჩენო ვინიიოკ დლია გრომადიან, ჸაკი მაოუტ პრავო ოტრიმატი რეესტრაციუ ნა პიდასტი ლიკუვანიი, ნავჩანიი აბო როდინნიხ ზვ'იჸკივ ზი გრომადიანაი უკრაინი (ოდრუჸენიი, ნაროდჸენიი დიტინი) ჩი ლეგიტიმნო დოვოლენოი რობოტი ვ უკრაინი — დლია ტიხ, ჸოუ ზვერნუვჲა დო რეგიონალნიი ცენტრივ პრაცევალშუვანიი ტა ოტრიმავ ვიპოვიდნი ლიციენზიი. ზა ნაყანოვოსტი ვიპოვიდნიი დოკუმენტივ პასპორტნი სოტი ზობოვ'იჸანი რეესტრუვატი ტაიიხ გრომადიან.

— ჸოუ ვი მოჟეტე სკაზატი სოოსოვნი ბიჸენცივ ზი აბჸაზიი?

— ნასამპერედ ჸოუ პრივითატიჲ ზი ციმი ლოუდმი ი სკაზატი: ტე, ჸოუ ვონი ვიტრიმალი ზა ცი როკი, ბეზ სუმივნი, ე გეროიჩნიმ. ჸოუ, ჸოუ კოჟენ ზი ნიხ ზნავ: იქნი პრობლემი ი ბილჲ ე მოიმი პრობლემაი ი ბოლემ. სტილკი როკივ პერებუვატი პიდა ჩუჸიმი დაჸომ ი ნე ვტრაციტი ნადიი ნა პოვერნენიი — ჸიბა ცე ნე გეროიჩნო? ალე ნავიშო იმი მოი ეპიტეტი? ვონი პრაგნუტ პოვერნუტიჲ დოდომუ. ჸოუა მოეი ვინი ი ნემაე ვ ტომუ, ჸოუ ზი ნიმი სტალოჲა, ოდნაკ მენი ვაჸკო დივითიჲ იმი ვ ოჩი. ჸოუ დივოუჸი, ჸოუ მოჟუტ სპოკიო სპატი ლოუდი, ნა ჩიი სოვისტი გო რე სტილკოჸ ლოუდეი. ჸოუ სკაზატი, ჸოუ რეესტრაციი ციი ლოუდეი »

— თქვენს საწერ მაგიდაზე „დათა თუთაშხიას“ ვხედავ, თქვენი გვარის კაცს უბრალოდ უფლებაც აღარა გაქვთ ლიტერატურისადმი გულგრილი იყოთ, „მე ვარ მისანი ხარი წიქარა, შენი დვრიტა ვარ მამულ-დედულო, ზღაპრიდან მისთვის გამოვიპარე, რომ გემსახურო და გიერთგულო“ ეს დიდებული სტრიქონები თქვენი გვარის კაცის დაწერილია, ჩვენი სასიქადულო შოთა ნიშნინაძის...

— მოგახსენებთ, ქართული კულტურა და ლიტერატურა ერთ-ერთი იმ წონადი, მნიშვნელოვანი განზომილებათაგანია, რითაც ჩვენი ქვეყნის სიდიადე განისაზღვრება. ააქ, როდესაც ასე შორსა ხარ საშობლოდან ყოველნაირად ცდილობ, ღირსეულად წარმოადგინო შენი ქვეყანა და ყველას მოუთხრო მისი სიდიადის შესახებ, ეს კი შეუძლებელია თუკი არ იცნობ საქართველოს კულტურას, თუკი არ იცნობ ქართული ლიტერატურის ჭეშმარიტ თვალმარგალიტებს. ამდენად, ვცდილობ ვიკითხო და ნაცნობ-შეგობრებს, რომელთა წრეშიც ვტრიალებ, დიპლომატები იქნებიან ისინი თუ სხვა ფენის წარმომადგენლები, ზოგადად მაინც მოვუთხრო ჩვენი საამაყო ისტორიის, ტრადიციების, ლიტერატურისა და ხელოვნების შესახებ, რომელიც ასე მშობლიურია ჩვენთვის.

შაბათ-კვირას გავდივარ ხოლმე ცნობილი „პეტროვის“ წიგნების ბაზრობაზე და ე.წ. „პოლე ჩუდეს“-ზე, ეს, მოგახსენებთ ამ ბაზრობის მიმდებარე ტერიტორიაა, სადაც კერძო პირებს თავიანთი ბიბლიოთეკიდან ცალკეული წიგნები გამოაქვთ გასაყიდად. ქართველი ავტორების წიგნებს, თუნდაც რუსულენოვანი, რასაკვირველია, გვერდს ვერ ვუვლი. ასე მოვუყარე კიევში თავი არცთუ მცირე ბიბლიოთეკას, სადაც განსაკუთრებული ადგილი უკავიათ „ქართული ენის თვითმასწავლებელს“, კონსტანტინე გამსახურდიას, ჭაბუა ამირეჯიბისა და სხვათა წიგნებს, ხოლო რაც შეეხება „დათა თუთაშხიას“-ს, როგორც ხედავთ ეს ჩემი სამაგიდო წიგნია, რომელიც მუდამ თანა მაქვს. ჩვევა მაქვს: ფანქრით ვკითხულობ ხოლმე და მონიშნული მაქვს ჩემი საყვარელი ფრაზები, შემიძლია ყოველდღე მივუბრუნდე და გადავიკითხო, ამ ფრაზებს ყოველდღიურ ურთიერთობებშიც ვიყენებ. ტრადიციად მექცა: ზაფხულობით, როდესაც შვებულებით ჩემს სოფელში — გელათში ჩავდივარ, კიდევ ერთხელ, თავიდან ბოლომდე ვკითხულობ ხოლმე. გელათში „დავით აღმაშენებელი“-ც სხვანაირად იკითხება. საერთოდ დიდი თავგანისმცემელი ვარ კონსტანტინე გამსახურდიასი, როგორც მწერლისა და როგორც პიროვნებისა, მის ნაღვარს გვერდს ნამდვილად ვერ აუქცევ ქართულ მწერლობაში, მან ღირსეული ცხოვრებითაც იცხოვრა...

— იქნებ რამ სათქმელი გქონდათ ჩვენი მკითხველისთვის, იქნებ რამ თხოვნა, ან სურვილები?

— თქვენის ნებართვით, ჯერ თხოვნით დავიწყებ და შემდეგ გადავალ სურვილებზე. გამომდინარე იქიდან, რომ საქართველომ განვითარების დემოკრატიული გზა აირჩია და ვცდილობთ დემოკრატიული ქვეყანა ავაშენოთ, ყველგან და ყველაფერში კანონის უზენაესობა უნდა იგრძნობოდეს, ამიტომ თხოვნა მექნება, რომ დავიცვათ კანონი, რომელიც მოქალაქეთა ქვეყნიდან ქვეყანაში გადაადგილების უფლებებსა და მოვალეობებს არეგულირებს. ამ კანონის მიხედვით, მოქალაქე, რომელიც გავიდა

відбувається значно простіше. Йдеться про тих, хто своєчасно звернувся до еміграційних служб і отримав довідку про те, що він насправді емігрував в Україну з Абхазії. Існує нормативний акт, зокрема постанова Кабінету Міністрів України №674 від 26.06.1996 року, який регулює права громадян-біженців. Була спроба скасувати цей акт, але здоровий глузд переміг: термін дії постанови подовжено до 1.05.2009 року. Громадяни можуть звернутися до еміграційних служб. Там їм поставлять відмітки у документах, на підставі яких можна буде подовжити реєстрацію до зазначеного терміну.

v На вашому робочому столі бачу книжку «Дата Туташхія»...

— Грузинська культура і література є вагомою складовою грузинської величі. Тут, коли ти далекий від своєї Батьківщини, всіляко намагаєшся гідно представити свою країну. А це неможливо, якщо ти не знаєш перлин грузинської літератури, тому дуже багато читаю. І в різних колах намагаюся розповісти про нашу історію, традиції, літературу та мистецтво, які є такими рідними для нас.

У суботу та неділю ходжу на «Петрівку» — відомий книжковий ярмарок, так зване «Поле чудес», де люди торгують книжками з приватних бібліотек. Ніколи не оминаю книжок грузинських авторів, навіть якщо переклад російською мовою. Зібрав у Києві не таку вже й маленьку бібліотеку, у якій Константін Гамсахурдіа, Чабуа Аміреджібі, самовчитель грузинської мови та інші книжки. А щодо «Дата Туташхія» — це моя настільна книга, яка весь час зі мною. Маю звичку, читаючи, відзначати улюблені фрази олівцем. Часто їх перечитую і вживаю в повсякденному житті. Стало традицією: їдучи у відпустку у своє рідне село Гелаті, перечитую «Дата Туташхія». В Гелаті, біля Гелатського монастиря, біля гелатської академії, заснованої Великим Давидом Будівельником, інакше сприймається тетралогія Константін Гамсахурдіа «Давид Будівельник». Я дуже великий шанувальник Константія Гамсахурдії як письменника і як особистості. Він прожив гідне життя.

— Що б ви побажали нашим читачам?

— З вашого дозволу, хотів би розпочати з прохання, а потім перейду до побажань. Оскільки Грузія обрала демократичний шлях до розвитку, і ми намагаємося будувати демократичну країну, всюди і у всьому має домінувати верховенство закону. Тому прошу дотримуватися законів, які регулюють права

საქართველოდან ორ თვეზე მეტი ვადით, ვალდებულია მიმართოს საქართველოს საკონსულო სამსახურს შესაბამის ქვეყანაში და დადგეს საკონსულო აღრიცხვაზე. მე მინდა ყველა ჩვენს მკითხველს თხოვნით მივმართო, თუ ისინი ჯერაც არ დამდგარან საკონსულო აღრიცხვაზე, გაითვალისწინონ პირადად ჩემი თხოვნა და კანონის მოთხოვნა და გაიარონ იგი. ეს მათ არაფერს ავალდებულებს, უბრალოდ სახელმწიფო მოვალეა ფლობდეს ინფორმაციას საკუთარი მოქალაქის გადაადგილების შესახებ, ჩვენ ვალდებული ვართ ვიცოდეთ თუ სად იმყოფება ესა თუ ის ადამიანი. ვთქვათ, დაინიშნა რიგგარეშე არჩევნები, სასურველია, რომ არ დაიკარგოს არცერთი მოქალაქის ხმა, სახელმწიფომ უნდა დაიცვას მოქალაქის საარჩევნო უფლებები, ნებისმიერ მოქალაქეს უნდა მიეცეს თავისი ხმის დაფიქსირების საშუალება, ყოველმა მათგანმა უნდა შესძლოს გამოხატოს საკუთარი ნება. თავისი საარჩევნო უფლებების განხორციელებას კი სხვა ქვეყნებში გადაადგილებული საქართველოს მოქალაქენი მხოლოდ იმ შემთხვევაში შესძლებენ, თუკი ისინი საკონსულო აღრიცხვაზე დგანან, სხვა შემთხვევაში ისინი ასეთ შესაძლებლობას მოკლებული იქნებიან, ამიტომ უმორჩილესი თხოვნა მექნება ჩვენს თანამემამულეებთან, შეძლებისდაგვარად, ნებისმიერ, მათთვის ხელსაყრელ დროს მოგვმართონ — უკრაინაში საქართველოს საელჩოს საკონსულო სამსახურს და დროულად დადგნენ საკონსულო აღრიცხვაზე. ეს მათთვისაც აუცილებელია და ჩვენც საშუალებას მოგვცემს, რომ შევასრულოთ ჩვენი პირდაპირი მოვალეობა.

განა მე არ მესმის, რომ მათი უმრავლესობა კარგ ცხოვრებას არ გამოქცევია და სასიეროდ არ არიან აქ ჩამოსულები, ვიცი, რომ მათ თავიანთი სირთულეები გააჩნიათ, მე კარგად მესმის მათი და ვცდილობდი და ვცდილობ ყოველთვის მათ გვერდში ვიდგე, ხოლო თუკი ვინმეს ჯეროვანი ყურადღება ვერ მივაქციე და თანადგომა ვერ გავუწიე მე მინდა მათ შენდობა ვთხოვო და განვეუცხადო, რომ მათ სამსახურში ვარ და ნებისმიერ დროს, ნებისმიერი თხოვნით შეუძლიათ მოგვმართონ, მე დღე და ღამე აქა ვარ, დღევანდელი საღამო გამონაკლისი ნამდვილად არ გახლავთ (საათი გადავამოწმე, საღამოს ათის ნახევარი გახლდათ — რედ.).

დასასრულს, მინდა ყოველივე სიკეთე ვუსურვო ჩვენს თანამემამულეებს, რომლებიც მდგომარეობამ აიძულა, მშობლიური კერა დაეტოვებინათ. უმრავლესობას მათ შორის აფხაზეთიდან ლტოლვილები შეადგენენ (მართლაც მათმა დიდმა ნაწილმა სწორედ უკრაინას შეაფარა თავი), მწამს და მჯერა, რომ ისინი კეთილშობილი მიზნით არიან უკრაინაში ჩამოსულები, რაღა ჩამოსულები — გამოქცეულები, საკუთარი თავისა და თავისი მონაგარის, ე.ი. საქართველოს მომავლის გადასარჩენად! ჩვენ კარგად გვესმის, ყოველი მათგანის, ყოველი ოჯახის კეთილდღეობა საქართველოს კეთილდღეობაა! უნდა ვაღიაროთ, რომ ბევრი მათგანი ღირსეულად წარმოადგენს ჩვენს ქვეყანას და ეს მხოლოდ მისასალმებელია, თუმცა სრულყოფილი კეთილდღეობა ქართველმა კაცმა მხოლოდ სამშობლოში — საქართველოში შეიძლება განიცადოს! ♦

თა обов'язки громадян під час пересування з країни в країну. Відповідно до цих законів, громадянин, який виїхав з Грузії більш ніж на два місяці, зобов'язаний звернутися до Консульської служби цієї країни і стати на консульський облік. Я хочу звернутися до всіх ваших читачів, до всіх, хто не стоїть на консульському обліку, зважити на моє особисте прохання та вимоги закону і стати на облік. Це ні до чого їх не зобов'язує. Країна повинна володіти інформацією про пересування своїх громадян. Ми зобов'язані знати, де перебуває той чи інший наш співвітчизник, щоб, скажімо, під час виборів не загубився голос жодного громадянина. Держава має захищати виборчі права своїх громадян. Будь-який громадянин повинен мати можливість зафіксувати свій голос, і він, відповідно, має право на волевиявлення. Реалізувати свої виборчі права громадяни Грузії, які проживають в інших країнах, зможуть тільки в тому разі, якщо перебувають на консульському обліку. В інших випадках у них цієї можливості не буде. Тому дуже велике прохання до наших співвітчизників у будь-який зручний для них час звертатися до Консульської служби при посольстві Грузії в Україні, аби вчасно стати на консульський облік.

Я дуже добре розумію, що більшість наших співвітчизників втікали не від доброго життя і не приїхали сюди задля прогулянки. Знаю, що мають свої труднощі, і дуже добре розумію їх. Намагався і намагаюся бути разом з ними. Якщо когось обділив увагою чи не зумів гідно підтримати, хочу попросити пробачення та запевнити, що у будь-який час і з будь-яким проханням можуть звернутися до мене. Зранку до пізньої ночі я на місці. Сьогоднішній вечір справді не є винятком (на годиннику – половина 10-ї вечора. — Ред.).

На завершення хочу побажати добра нашим співвітчизникам, яких обставини змусили залишити рідну домівку. Більшість з них — біженці з Абхазії. Справді вірю, що вони з добрими намірами прибули до України — для спасіння своїх дітей задля майбутньої Грузії, а це означає — для спасіння майбутнього Грузії! Ми усвідомлюємо: добробут кожної з них, кожної сім'ї — це добробут всієї Грузії! Мушу сказати, що багато наших співвітчизників гідно представляють нашу країну. Хоча повноцінний добробут для справжнього грузина і громадянина своєї країни може бути тільки у Грузії! ♦

ქედმოუხრელი

ნინო ჯიქია

НЕСКОРЕНИЙ

Ніно ДЖІКІЯ

შოთა ხიდაშნელი
Shota Khidashneli

მისი წინაპრები კონსტანტინიდები ყოფილან... პაპის მამას, პალიკარნასის მმართველს — ვასილ კონსტანტინიდს თავისი ძმა — დამასკინე არქიმანდრიტი და ძმისწული ნიკოლოზი საქართველოში გამოუგზავნია, რათა ისინი საუფლისწულო ტახტისათვის ჩამოეშორებინა.

ნიკოლოზი სოფელ ზემო ხოდაშენში დასახლებულა. სწორედ მისი შვილიშვილია შოთა ხიდაშნელი. იგი ამ გვარს 1962 წლიდან ატარებს.

მამამისი — კონსტანტინე კონსტანტინიდი სამხედრო სკოლის დირექტორი ყოფილა.

დედამისი — ალექსანდრა მდივნიშვილი, უაღრესად განათლებული ქალი, დავით ურდოსპირელის ყოფილი მოწაფე, სოფელ ხოდაშენის რუსული ენის მასწავლებელი იყო.

ოთხი შვილი ჰყოლიათ — იდა, გივი, შოთა და მათიკო.

ქალბატონი საშა ბავშვებს წიგნის სიყვარულს უნერგავდა, უკითხავდა ზღაპრებს, ასწავლიდა ლექსებს. შემდეგ ეკითხებოდა

რადიკალიზაციის საფრთხეზე და მათი უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით.

რადიკალიზაციის საფრთხეზე და მათი უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით. პრეზიდენტის ბრძანებით, მათი უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით.

Николай оселился в селі Верхнє Хідашені і саме його онуком є Шота Хідашнелі. Він носить це прізвище з 1962 року.

Його батько – Константин Константинович був директором військової школи.

Його мати, Олександра Мдивішвілі, вельми освічена особа, була ученицею Давіда Удроспірелі і виладала російську мову.

Вони мали чотирьох дітей – Іда, Гіві, Шота і Матіко.

Пані Олександра прищеплювала дітям любов до

თუ ვისი იყო ესა თუ ის ლექსი, ესა თუ ის ნაწარმოები. ასე შეისწავლეს ბავშვებმა ქართული კლასიკური ლიტერატურის საუკეთესო ნიმუშები. დღეს ბატონმა შოთამ ზეპირად იცის ორმოცდაათზე მეტი ლექსი თუ პოემა და ორმოცამდე რომანი.

შოთა ხიდაშნელი 1938 წლის 16 ივნისს დაიბადა თელავში. 1956 წელს, აწყურის საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში მოეწყო, ფილოლოგიის ფაკულტეტზე. სიამოვნებით იგონებს იგი ერთ-ერთ მისაღებ გამოცდას:

„ზეპირ გამოცდას ლ.მენაბდე, ივ.იმნაიშვილი და ი.ბოცვაძე იღებდნენ. ლექსები რომ წავიკითხე, ვეფხისტყაოსანი თუ იციო?“ — მკითხეს. ერთი ეპიზოდის კითხვა დავიწყე, რომ არ გამაჩერეს განვაგრძე და განვაგრძე. სადღე წიგნი გადამიშალეს ყველა ადგილი ზეპირად წავუკითხე. განცვიფრებულები მიცქერდნენ, შემდეგ ლეო მენაბდე სახტად დარჩენილ გამომცდელებს მიუბრუნდა: ერთი შეხედეთ, ამ შინდის წგნელივით გატუსულმა ბიჭმა რა ჩინებულად იცის რუსთაველი ოთხი საათი მცდიდნენ, გამომცდელებს სხვა მსმენელებიც მიემატნენ, ბოლოს კვლავ ლეო მენაბდე წამოდგა და იკითხა: ახლა ამ ყმაწვილმა რომ გვითხრას, თქვენ გააგრძელებთ, რა უნდა ვქნათ? მაშინ გამხდარი ვიყავი, კისერი ღოღნაშოს ყუნწივით წვრილი მქონდა — იცინის ბატონი შოთა.

1984 წელს შოთა ხიდაშნელი მწერალთა კავშირის მხატვრული ლიტერატურის პროპაგანდის ბიუროს თავმჯდომარის მოდგილედ დანიშნეს. ერთხელ ბოლნისში შეხვედრა მოუწევს. პოეტმა თან საბავშვო პოეტი და მსახიობი — გივი ჭიჭინაძე, მწერლები — ცირა ქიტიაშვილი, ლიდა სტილია და მისი მეუღლე, პოეტი გიორგი წერეთელი იახლა. გამოსვლებებმა საკუთარი ლექსები წაიკითხეს. ფენომენალური მესხიერების მქონე შოთა ხიდაშნელმა ეს ლექსები იოლად დაიმახსოვრა და შემდეგ ხუმრობით შეეკამათა კიდევ ავტორებს, ეს ლექსები ჩემი დაწერილიაო. მხოლოდ გივი ჭიჭინაძემ იცოდა ბატონი შოთას უნიკალური მესხიერების ამბავი და ეს დიდად არც გაჰკვირვებია, სხვებიც გააფრთხილა, გარდა გიორგი წერეთლისა. გიორგის თურმე ფერი ეცვალა როცა გაიგო, წინააღმდეგობა დაწერილ ლექსებს შოთა ხიდაშნელი ეცილებოდა: „როგორ?!“, — სახე ალენია ბატონ გიორგის. — „აი, ასეო!“, ბატონმა შოთამ და მისი ლექსები სულ სხაპასხუპით ჩამოურაკრავებია. როგორ, ჯერ არავისთვის წამიკითხვინებია, წუხელ დავწერე, დღეს პირველად წავიკითხეო — გადმოუღია და ყველასთვის უჩვენებია ნაწამები სტრიქონები ნირწამხდარ გიორგის. მისი მეუღლეს გაფრთხილებული იყო, არაფერი დასცდენოდა. დიდხანს უკამათით — არა შენია, არა ჩემიაო, და ვინ იცის როდის დამთავრდებოდა ეს კამათი, რომ თვითმარტყიას არ გაცინებოდა. ერთით ნული ჩემს სასარგებლოდ — უთქვამს და ბატონ გიორგის გადახვევია. უპ, შენ რა გითხარიო — შევბოთ ამოუსუნთქავს გიორგის და შუბლიდან სიმწრის ოფლი მოუწმენდია.

1959–65 წლებში მუშაობას განაგრძობს ლიტერატურის ინსტიტუტში ფოლკლორული მასალის შემგროვებლად. »

книг, читала сказки, навчала віршів. Часто перевіряла здобуті знання, випитуючи, кому належить той чи інший твір. Так діти вивчили найкращі тексти грузинської класичної літератури. Сьогодні пан Шота знає напам'ять більше п'ятдесяти поем і близько сорока романів.

Шота Хідашнелі народився у місті Тиваві 16 червня 1938 року. Після закінчення Ацкурської середньої школи у 1956 році він вступив на факультет філології Тбіліського державного університету. Він із задоволенням згадує один із вступних екзаменів.

«Іспит приймали Л. Менабде, Ів. Імнлайшвілі та І. Боцвадзе. Під час декламування віршів вони запитали, чи міг би я зачитати уривок з «Витязя у тигровій шкірі». Я почав читати, вони не зупиняли, а я продовжував. Усі не зводили з мене здивованих очей. Потім Лео Менабде повернувся до екзаменаторів і сказав: «Ви тільки-но гляньте на цього худорлявого хлопчика, як чудово він знає Руставелі». Іспит тривав чотири години, до екзаменаторів долучилися й інші слухачі. Врешті встав Лео Менабде і запитав у присутніх: «Якщо цей хлопець скаже нам продовжувати, що нам робити?» Тоді я був дуже худорлявим», — сміється пан Шота.

У 1984 році його призначили заступником начальника бюро літературної пропаганди Спілки письменників. Одного разу для нього влаштували зустріч у Болнісі. Разом з поетом у заході брали участь дитячий поет та актор Гіві Чічінадзе, письменники Ціра Кітіашвілі, Ліда Ствілія і поет Георгій Церетелі, які декламували свої вірші. Пан Шота Хідашнелі мав феноменальну пам'ять і з легкістю запам'ятав усі виголошені твори. Після цього він ініціював суперечку щодо авторства цих віршів. Ті, хто знав про його надзвичайну пам'ять, не здивувалися, але коли Георгій Церетелі дізнався про зазіхання на його вірші, висловив пану Шота свій протест. Коли Хідашнелі зачитав його вірші напам'ять, він спантелився: «Я їх написав вчора і ще нікому не давав читати. Сьогодні прочитав вперше». Суперечка тривала довго і невідомо, чим би вона закінчилася, якби «самозванець» не засміявся зі словами: «Один нуль на мою користь!». Він обняв ображеного, після чого пан Церетелі полегшено зітхнув.

У 1959–1965 роках пан Хідашелі продовжує роботу в Інституті літератури, збираючи фольклорні матеріали. Мріє про поїздку у Феєрейдан (територія Ірану), щоб поділитися знаннями з грузинами, яких давно силоміць завезли у цю країну. Ця мрія не здійснилася – КДБ йому категорично відмовив. В той час пан Шота одружується з чарівною жінкою Етер Хуцішвілі і в них народжується донька Тамара. Сімейне щастя тривало недовго. »

ოცნებობდა ფერეიდანში წასვლაზე, რათა ბედუკულმართობის გამო იქ დარჩენილი თანამოქმედები ქართული სიტყვის მადლს ეზიარებინა. სამწუხაროდ, ამ ოცნებას ასრულება არ ეწერა — სუკმა მას ირანში გამგზავრებაზე კატეგორიული უარი განუცხადა. ამასობაში ბატონი შოთა ოჯახს მოეკიდა — ცოლად მშვენიერი ქალბატონი, ეთერ ხუციშვილი შეირთო. მათ ქალიშვილი შეეძინათ, თამარი დაარქვეს. ოჯახის სიხარული დიდხანს არ გაგრძელებულა. სამი წლის თამუნა მძიმე დაავადებამ (კუნთების სწრაფმზარდი დისტროფია) საწოლს მიაჯაჭვა. იგი უკვე 41 წელია რაც ლოგინადაა ჩავარდნილი. ეს მშობლებისათვის, რაღა თქმა უნდა, დიდი ტრავმაა. პოეტი დარდს კვლავ შვილების — ვახტანგისა და ხათუნას აღრზდა დაბინავებასა და ლექსების წერაში იქარვებს.

მიუხედავად დიდი ტკივილისა შოთა ხიდაშნელი ქედმოხრილი არავის უნახავს: 1957 წელს სწორედ მან ჩამოაყალიბა პირველი შრომითი რაზმი, რომლის მიზანიც თბილისის გამწვანება გახლდათ. მარტო ვაკის პარკის ტერიტორიაზე 1000-ზე მეტი ხე დაირგო, აშენდა ქარიშხალას სტადიონი, გაყვანილი იქნა პირველი გაზსადენი მიწები, გაიჭრა ვაკე-საბურთალოს გზა.

შოთა ხიდაშნელმა 40 წლის წინათ, ცნობილ სახალხო მოღვაწესთან – გიორგი შათირიშვილთან ერთად სახალხო ზეიმს 'შოთაობას' ჩაუყარა საფუძველი, მალე რომ სრულიად საქართველოს ზეიმად იქცა. ჩამოაყალიბა ვეფხისტყაოსნის ზეპირადმოცოდნეთა კლუბი გონებანი გონიერისა სადაც 400-ზე მეტი ბავშვი აღიზარდა. გამოსცა ვეფხისტყაოსნის მეთოდური თამაშები. მისი რამდენიმე საბავშვო წიგნი, როგორებიცაა ენის გასატეხი ანბანზე, გამოცანები ფლორასა და ფაუნაზე, 'რის შვილს რა ჰქვია და სხვა, განათლების სამინისტრომ დაწყებითი კლასების სახელმძღვანელოდ დაამტკიცა. ეს წიგნი ქართველი ლოგოპედების დამხმარე სახელმძღვანელოა. I-ლი კლასის სახელმძღვანელოში შესულია შოთა ხიდაშნელის 4 ლექსი-გამოცანა. პოეტის ლექსებზე მრავალი სიმღერა დაიწერა, რომელი ერთი უნდა დავასახელოთ: მომენტატრე თუ იმერეთი (კომპ. რ. სეზიკვერაძე), შესრულებული გოგი დოლიძისა, ეკა მამალაძისა და ნუკრი კაპანაძის მიერ. პატარა ნაძვი თუ საქორწინო მაყრული (კომპ. რ. ხორავა), კახეთი (კომპ. ბ. კვერნაძე) თუ საბავშვო სიმღერები (მ. დავითაშვილის, ლალი საბანაძის, ვ. აზარაშვილის, ნ. ბალახაშვილის, ო. მინდორაშვილისა და სხვათა მუსიკაზე).

ბატონ შოთას გამოცემული აქვს ლექსებისა და ნარკვევების ასამდე წიგნი, თუმცა ერთი იმდენი უსახსრობის გამო ჯერ კიდევ გამოუცემელია...

ამდენი ტანჯვა-წამების მიუხედავად, ბატონი შოთას საყვედური ჯერ არავის სმენია, მაგრამ ჭირთათმენასაც ხომ საზღვარი აქვს?!

ბატონი შოთა ცოცხალი მაგალითია იმისა, თუ როგორ უნდა იცხოვროს ჭეშმარიტმა პატრიოტმა, თუ როგორი ერთგულებით უნდა იღვაწოს საკუთარი ქვეყნის საკეთილდღეოდ... ♦

ლამის თბილისი
Нічний Тбілісі

Трирічна дівчинка тяжко захворіла на м'язову дистрофію, яка на сорок один рік прикула її до ліжка. Звичайно, для батьків це дуже велика травма. Поет пише вірші, займається вихованням та влаштуванням дітей (Вахтани і Хатуні) і це допомагає йому не впасти у відчай.

Незважаючи на великий біль, його ніхто не бачив зневіреним. У 1957 році він сформував першу трудову групу, яка займалася озелененням міста. Тільки на території парку «Ваке» у Тбілісі було висаджено більше тисячі дерев. Був збудований стадіон «Карішхала», проведені перші газові труби, прокладена дорога у Ваке-Сабуртало у Тбілісі.

Сорок років тому Шота Хідашелі разом із народним діячем Георгієм Шатиришвілі заклав традицію відзначення народного свята «Шотаоба», яке скоро стало державним. Сформував клуб знавців твору «Витязь у тигровій шкірі», у якому виховалось близько чотирьох дітей. Видав декілька дитячих книжок: «Загадки про флору та фауну», «Методичні ігри з «Витязя у тигровій шкірі» і «Скоромовка про абетку», яка отримала гриф міністерства освіти як допоміжний підручник для логопедів. Його чотири віршовані загадки увійшли у підручники першого класу. На вірші поета складено безліч пісень. Пан Шота видав близько ста книжок з віршами та оповіданнями, хоча через брак коштів стільки ж залишається невиданими.

Попри усі життєві складнощі і біди ніхто ніколи не чув від нього жодної скарги. Шота Хідашелі – живий приклад того, як повинен жити і з якою вірністю має слугувати країні справжній патріот задля її добробуту. ♦

ვინ ასწავლის ჩვენს შვილებს

ბესიკ შამუგია

ХТО НАВЧАЄ НАШИХ ДІТЕЙ

Бесік ШАМУГІЯ

ერის ცხოვრება, მისი დიდება, ისტორია, კულტურა ენით სულდგმულობს, მისითაა დაცული, მასშია მთელი სიმდიდრე ხალხის გონების, ფანტაზიისა და ოცნებისა. “ენა ბურჯია ეროვნებისა”, რომლის დაცემა მთლიანად ერის დაცემის, განდგურების საფუძველია.

ჩვენმა წინაპრებმა ცეცხლითა და მახვილით გამოატარეს დედანაისტორიული ქართველების გმებზედამოიტანეს დღემდე, როგორც უპირველესი ნიშანი ეროვნული თვითმყოფადობისა.

დღევანდელი ქართული ენის მომხიბვლელობა და სილამაზე იაკობ გოგებაშვილის წყალობაც არის. მან შეადგინა წიგნი, წიგნი კი არა, განძი, თვალმარგალიტი და საშუალება მისცა ყოველ ქართველს, უკეთესად შეეთვისებინა და შეეგრძნო სამშობლო ენის მაღლი და სიდიადე. ეს წიგნი არის ჩვენი დედა, ჩვენი ენა და

Життя нації, її історія та культура живляться мовою, нею ж оберігаються. У ній – все багатство думки народу, його фантазій та мрій. Мова – основа нації, знищення мови – це шлях до знищення цілого народу. Наші предки з вогнем та мечем пронесли свій буквар крізь історичні перевали до нашого часу як найважливішу ознаку національної самобутності.

Багато зробив для привабливості сучасної грузинської мови Якоб Гогебашвілі. Він створив книжку, не книжку, а скарб, перлину, і дав можливість кожному грузину ще краще відчути усе багатство та велич рідної мови. »

ნათია რობაქიძე მოსწავლეებთან
Natia Robakidze з учнями

ქ-ნმა ნათია რობაქიძემ დაამთავრა ქუთაისის აკაკი წერეთელის სახელობის პედაგოგიური ინსტიტუტის პედაგოგიკისა და ფსიქოლოგიის ფაკულტეტის დაწყებითი განათლების სპეციალობა. სამუშაო მოღვაწეობა დაიწყო ჟერ კიდე სტუდენტობის პერიოდში. 1996 წლიდან 1998 წლამდე ტყიბულის 1 საშუალო სკოლაში მუშაობდა დაწყებითი კლასის მასწავლებლად, ხოლო 2003 წლიდან – კიევის ქართულ საკვირაო სკოლაშია. თავის პროფესიაზე უზომოდ შეყვარებული ქ-ნი ნათია წლების განმავლობაში ათავსებს პედაგოგიურ და საზოგადოებრივ მოღვაწეობას, კერძოდ, არის უკრაინის ქართველთა ასოციაცია “იბერიელი”-ს კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრის სასწავლო ნაწილის გამგე. ქ-ნ ნათიას თქმით, ის ყოველთვის გრძნობდა, რომ ეს პროფესია მისი მოწოდება იყო. თავს ყველაზე ბედნიერად გრძნობს, რადგან ყავს კარგი მოსწავლეები, რომლებიც ძალიან უყვარს. ეამაყება, რომ მათ ფორმირებაში, ქვეყნის ღირსეულ მამულიშვილებად ჩამოყალიბებაში, მისი წვლილიცაა. არადა, უცხო ქვეყანაში ქართველობის შენარჩუნება არც ისე ადვილია. ქალბატონმა ნათიამ საკვირაო სკოლაში მოსვლის პირველივე დღიდან დაიმსახურა ბავშვების სიყვარული და კოლეგების პატივისცემა. სხვადასხვა ასაკის მქონე ბავშვებს უკვე ლამაზ ტრადიციად მიაჩნიათ, რომ ნათია მასწავლებელი ყოველ შაბათ-კვირა მათ მოფერებით ხვდება შემოსასვლელში და ასევე მოფერებით აცილებს გაკვეთილების შემდეგ.

Пані Натія Робакідзе закінчила факультет педагогіки та психології Кутаїського педагогічного інституту імені Акакія Церетелі. Розпочала трудову діяльність ще студенткою. Працювала викладачем Першої середньої школи у місті Ткібулі. З 2003 року вона у Київській недільній школі. Безмежно закохана у свою професію, пані Натія роками поєднує педагогічну та громадську діяльність. Зокрема вона є завучем культурно-просвітницького центру при Асоціації грузинів в Україні «Іберієлі». «Ця справа – моє покликання», – каже вона. Почувається щасливою, оскільки має добрих учнів, яких вона дуже любить. Пані Натія дуже горда, що зробила внесок у їх формування як достойних нащадків Грузії. З першого дня роботи у недільній школі вона завоювала повагу колег та любов дітей. І тепер кожні вихідні вчителька зустрічає та проводить школярів з ласкою та добротою.

სიამაყე" დედა ენა." "დედა ენას შეუძლია, გაუწიოს ბავშვის ბუნებას დალოცვილი გუთნის სამსახური. სადაც კი ჭეშმარიტი განათლების ლამპარი დანთებულია, დედაბოძად მას ჰქონია და აქვს დედა ენა", ამბობდა იაკობ გოგებაშვილი. ქართველმა ბავშვმა "დედა ენით" უნდა გაიხსნას გონება. მშობლები, რომლებიც ფიქრობენ დედაენის გარეშე შეიღების აღზრდას, წყვეტენ კავშირს მათსა და სამშობლოს შორის. უკარგავენ ქვეყანას მამულიშვილებს. იაკობს სწამდა: "ვინც საფუძვლიანად არ იცის თავისი მშობლიური დედა-ენა, ვერც ერთი უცხო ენას საფუძვლიანად ვერ შეისწავლის".

"ჩვენ კარგად ვიცით სიბრძნე ნამდვილი,
შენს წმინდა წიგნში ამოქარგული,
თუ დედა ენით არ ხარ გაზრდილი,
გულში გაკლია ცეცხლი ქართული..
განა სიტყვები ვარსკვლავებია?
თუ დაივიწყე ენა ქართული,
შენ საქართველო არ გყვარებია."

ქართველი პოეტის, იოსებ ნონეშვილის ეს სტრიქონები თანამედროვე ქართული ემიგრაციისათვის დღითი დღე უფრო აქტუალური ხდება...

რა უცხად გვავიწყდება გუშინდელი დღე! რა უცხად დავგავიწყდა 1978 წლის 14 აპრილიც, მშობლიურის ენის დასაცავად რომ ფეხზე დავდექით...

საშოში ერი ვართ ქართველები! ებრაელებივით 26 საუკუნე კი არა, უკვე მეორე თაობაში აღარ ვსაუბრობთ ქართულად...

აღრე თუ ბავშვები დამალობანას თამაშისას ქართულად ითვლიდნენ: ერთი, ორი, სამი... ახლა კიევში, ქართული "სკოლის" ეზოში მოთამაშე ქართველი ბავშვები ზუსტად ამ სიტყვებით ითვლიან: **один, два, три...**

ძნელია უცხო ქვეყანაში შეუნარჩუნო შეიღებს მშობლიური ენა, როცა ირგვლივ ყველაფერი უცხოა, სხვა ენა გესმის და მშობლიური ენის ნაცვლად უცხო ენას სწავლობ. სწორედ ამიტომ შეიქმნა კიევში კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრი, ქართული საკვირაო სკოლა, სადაც ბავშვებს შეუძლიათ ისწავლონ ქართული ენა, ისტორია და კულტურა. სამწუხაროა, რომ ბევრი ჩვენი თანამემამულე მშობლიური ენის ნაცვლად სხვა უცხო ენების სწავლას, ან კიდევ, ბავშვის საკმაოდ დატვირთვის გამო, დასვენებას ამჯობინებს.

კიევის ქართულ კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრში 8 მასწავლებელი მოღვაწეობს, ისინი უანგაროდ ემსახურებიან ქართულ საქმეს და ენერგიას არ იშურებენ, რათა უცხო ქვეყანაში მყოფმა პატარა ქართველებმა ქართული ცნობიერება არ დაკარგონ. რა თქმა უნდა, ამ პირობებში ძნელია გააკეთო ყველაფერი, რისი გაკეთებაც გვმართებს, საუბარი არაა მხოლოდ სახსრების სინაკლებზე, საუბარია ჩვენი ქვეყნების ხელისუფალთა კეთილ ნებაზე!

მიუხედავად პრობლემებისა, ჩვენ კვლავ ძველებურად დავდივართ ქართულ სკოლაში და კეთილი ხალხის ხელშეწყობით ვახერხებთ, ჩვენი პატარები, როგორც ქართველები სამშობლოს არ დავუკარგოთ. მასწავლებლები, რომელთა უკრაინაში ცხოვრების ლეგალიზაცია-რეგისტრაციასაც ვერ ვახერხებთ, ძნელი წარმოსადგენი იქნებოდა ეს ყველაფერი. ამიტომ, გადაწყვიტეთ, ჩვენი ჟურნალის მეშვეობით გაგაცნოთ თითოეული მათგანი, ვინც მონდომებით ემსახურება მართლაცდა ჭეშმარიტად ქართულ საქმეს. ♦

Це наша абетка, наша гордість – «Дедаєна» («Мамина мова»). Вона приводить дитину у світ знань. «Всюди, де запалюється освітня лампада, в основі стоїть ця книжка-буквар», – казав Якоб Гогебашвілі. Цією абеткою дитина повинна відкривати світ. Батьки, які виховують дітей без цієї книжки, переривають контакт між собою та батьківщиною, втрачаючи для держави своїх синів. Якоб вважав, що той, хто не знає досконало рідну мову, не зуміє засвоїти жодну іншу.

«Ми добре знаємо мудрість, істину, викарбувану у твоїй книжці. І якщо ти не вихований цією абеткою, у серці бракує грузинського вогню. Слова – то зорі. Якщо забув ти рідну мову, ти не любиш свою батьківщину». Ці слова грузинського поета Йосіба Нонишвілі щодня стають все актуальнішими для грузинських іммігрантів.

Як швидко ми забуваємо вчорашній день! Як швидко ми забули 14 квітня 1978 року, коли повстали на захист рідної мови... Як можна назвати грузинів, діти яких не знають грузинської мови? Якщо раніше навіть лічилки в іграх діти промовляли грузинською, то сьогодні у Києві на підвір'ї грузинської школи чути: «Раз, два, три».

Любов до власного народу, власної мови, батьківщини – не порожні слова. Ці якості повинні стати внутрішньою духовною потребою. Забути це – значить втратити майбутнє покоління. Це злочин перед Богом та батьківщиною. Як казав видатний грузинський письменник, таких людей можна порівняти з кажанами – вони і не миші, і не птахи.

Звісно, у чужій країні, в оточенні іншої мови дуже важко зберегти серед своїх дітей рідну мову. Власне, через це у Києві створено культурно-просвітницький центр та недільну школу, де діти мають можливість вивчати рідну мову, історію та культуру. У центрі викладають вісім викладачів. Вони безкорисно слугують своїй батьківщині, не шкодуючи власної енергії, аби грузини, які через різні обставини перебувають у чужій країні, не втратили власну національну свідомість. Звичайно, у сучасних умовах важко зробити все необхідне без допомоги грузинського уряду. Мова йде не лише про кошти, брак яких ми постійно відчуваємо. Більшою мірою йдеться про добру волю двох країн. Однак ми впевнені, що все вирішиться якнайкраще.

Незважаючи на проблеми, грузинська школа продовжує своє існування. Так чи інакше, з допомогою добрих людей намагаємось робити все можливе. Особлива вдячність – вчителям, яких ми навіть не можемо легалізувати в Україні. Власне тому ми вирішили через журналістів познайомити вас з ними, з людьми, які не чекають щомісячної заробітної платні і державних нагород, а завзято роблять цю маленьку патріотичну справу – збереження батьківщини її дітей. ♦

ხარკოველ ქართველთა დიდი ოჯახის იუბილე

რუსლან კიტნიუხი, თეონა ეძოშვილი

СВЯТО ГРУЗИНІВ У ХАРЬКОВІ

Руслан КИТНЮХ, Теона ЕДЖОШВИЛІ

2007 წლის 8 დეკემბერი. ხარკოვი. კულტურის სასახლე „მეტალისტი“. დარბაზში ხალხმრავლობაა და საზეიმო განწყობილება. ხარკოვის ეროვნული საზოგადოებრივი გაერთიანება „საქართველო“ ხუთი წლის იუბილეს აღნიშნავს.

ვიდრე სცენაზე უკანასკნელი სამზადისი მორჩებოდეს, წარსულს გადავხედოთ...

5 წელიწადი... ბევრია ეს თუ ცოტა? რა თქმა უნდა, ისტორიისათვის ეს მცირე პერიოდია, მაგრამ ორგანიზაციისათვის, რომელიც აქ მცხოვრები ქართველებისათვის მეორე სახლად, მეორე ოჯახად ქცეულა — არცთუ ისე მცირე დროა.... რა მიზნით შეიქმნა გაერთიანება „საქართველო“? „...ადამიანთა უფლებების დაცვა, მიუხედავად მათი ეროვნებისა, რელიგიური მრწამსისა და პოლიტიკური შეხედულებისა. ქართული ენის, ჩვენი თვითმყოფადი კულტურისა და ტრადიციების შენარჩუნება, ქართველ და უკრაინელ ხალხებს შორის მეგობრული ურთიერთობის განმტკიცება...“ — აი, ორგანიზაციის ძირითადი მიზნები. „საქართველო“ ყოველ ღონეს ხმარობს იმისათვის, რათა ხარკოვის რეგიონში მცხოვრებმა თითოეულმა ქართველმა ადგილობრივი საზოგადოების სრულყოფილ, სამართლებრივად დაცულ წევრად იგრძნოს თავი. ორგანიზაცია „საქართველო“, ეს პატარა საქართველოა უკრაინაში, საქართველო, სადაც საკუთარი ჭირისა თუ ღვინის გაზიარება და პრობლემების გადაჭრის გზების ძიება შეიძლება. აქ ბავშვები გატაცებით სწავლობენ მშობლიურ ენას, ლიტერატურასა და ისტორიას. ქორეოგრაფიულ წრეში ქართულ ცეკვებს ეუფლებიან, ეცნობიან და ითავისებენ იმ უდიდეს კულტურულ მემკვიდრეობას, ჩვენმა წინაპრებმა რომ თაობიდან თაობას გადასცეს და დღემდე შემოგვინახეს. ფუნქციონირებს ქორეოგრაფიული ანსამბლი „კოლხეთი“ — არაერთი ფესტივალის („პეჩენესკოე პოლე-2007“, „ხარკივ-ნაშ დიმ“, „საროჩინსკაია იარმარკა-2007“, „სლობჟანსკაია იარმარკა“) მონაწილე და არაერთი კონკურსის გამარჯვებული.

8 გრძნა 2007 როკუ. ჰარკივ. ბუდინოკ კულტური «მეტალისტ». უ ზალი ბაგათოლუდნო. ვ უსიხ სვიატკოვი ნასტრი. ჰარკივსკე ნაციონალნე გრომადსკე ობ'ედნანნე «საკარტველო» («გრუზია») სვიატუე პ'იატირიჩნიი იუვილეი. დოპოკი ზაკინჩატყსა ოსანნი პრიგოტუვანნა ნა სცენი, ზაგლანნო ვ ისტორიუ. პ'იათ როკივ — ცე ბაგათო ჩი მალო? ზვიჩაინო, დღია ისტორიი ცე ნეველიკიი პერიოდ, ალე დღია ორგანიზაციი, ჟაკა სტალა დღია მისცევიხ გრუზინივ დრუგიმ დომომ, დრუგოუ სიმ'ესუ — ნე თაკ ვჟე ი მალო.

3 ჟაკოუ მეთოუ სტვორიუვალასყ ასოციაცია «საკარტველო»? ზახისტ პრავ ლიუდინი, ნეზალეჟნო ვიდ ნაციონალნოტი, რელიგიიოი ნალეჟნოტი თა პოლიტიჩნიხ უპოდანბ, ზბერეჟენნა გრუზინსკოი სამობუნოტი, კულტური თა ტრადიციი, ა თაკოჟ ზმიცნენნა გრუზინო-უკრაინსკიხ დრუჟნიხ სტოსუნკივ — ოსყ ოსნოვნა მეთა ორგანიზაციი. «საკარტველო» რობიტყ უსე, ზოტო ბოჟენ გრუზინ ჰარკივსკინი პოტუვასყ პოვნოპრავნიმ ჟიტელემ ზოგო რეგიონუ.

ორგანიზაცია «საკარტველო» — ცე მალენკა გრუზია ვ უკრაინი. გრუზია, დე მოჟნა პოდილიტყსა ვლასნოუ რადისტუ, დე ზნაოდატყსა შლახი ვირიშენნა თიხ ჩი ინშიხ პრობლემ. თუტ დიტი ზ ზაოჟპლენნამ ვივჩაოტყ რიდნუ მოვუ, ლიტერატურა თა ისტორიუ, ოვოლოდიაოტყ გრუზინსკიმი თანცაიმი, ზნაიომლათყსა ზ ველიჩეზნიმ კულტურნიმ სპადკომ, ჟაკიი პერედავასყ ვიდ პოკოლინნა დო პოკოლინნა. თუტ ფუნქციონუე ჰორეოგრაფიჩნიი ანსამბლყ «კოლხეთი», ჟაკიი ნეოდნორაზოვო ბუვ უჩასნიკომ თა პერემოჟცემ კონკურსივ «პისენნე პოლე 2007», «ჰარკივ — ნაშ დიმ», «სოროჩინსკიი ჟარმაროკ 2007», «სლობჟანსკიი ჟარმაროკ».

ზურაბ ქირია და თემურ ნიშნიანიძე ხარკოვის საკვირაო სკოლის მოსწავლეებთან
Зураб кірія і Темур Нішніанідзе з учнями Харківської недільної школи

ახლა კვლავ დარბაზს დაეუბრუნდეთ... შუქი ნელ-ნელა ქრება, იხსნება ფარდა, ისმის უკრაინისა და საქართველოს ჰიმნები. საზეიმო კონცერტს „საქართველოს“ პრეზიდენტი ზურაბ ქირია ხსნის: „..ჩვენი გულისკარი მუდამ ღიაა მათთვის, ვისაც საქართველო უყვარს, პატივს სცემს მის ხალხს, კულტურასა და ტრადიციებს, მათთვის, ვისაც სურს უფრო მეტი შეიტყოს ჩვენი სამშობლოს შესახებ. ორგანიზაცია ყველა ღონეს ხმარობს, რათა ჩვენმა შვილებმა საჭირო განათლება მიიღონ და ღირსეული ადგილი დაიმკვიდრონ თანამედროვე საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, რათა ისინი მუდამ გრძნობდნენ იმ დიდი ოჯახის მხარდაჭერას, საზოგადოება საქართველო-რომ ჰქვია. მოლოცვებით გამოდიან რაიონული და საქალაქო ადმინისტრაციების წარმომადგენლები. აი, გაისმის პირველი აკორდეიც. კონცერტი ცირა ბერულავამ გახსნა სიმღერით „მხედრული“ (...ხმალი მომეც და ხანჯალი...) თვალსა და გულს ახარებენ ჩვენი ცეცხლოვანი ცეკვები: „დავლური“, „ხევსურული“, „აჭარული“ „ოსრი“ და ბოლოს ქართული, სამართლიანად რომ ითვლება ქართული ქორეოგრაფიის გვირგვინად, ცეკვა სვანური- ანსამბლის მიერ პირველად სრულდება დიდ სცენაზე და ვაჟებთან, მკაცრ მთიელ სვანებთან ერთად, ამ „ბიჭურ“ ცეკვას გოგონებიც ასრულებენ. არანაკლებ საინტერესოა ქორეოგრაფიული ექსპერიმენტი რომლის იდეაც, ორგანიზაციის წევრებს - რუსლან კიტნიუსს, სერგო ჯავახიშვილს, მიმოზა გოგიასა და თამუნა ქარდავას ეკუთვნით. ეს ცეკვა „მთიულურის“ მოტივებზე შექმნილი კომპოზიციაა და „შეხვედრა მთაში“ დაურქმევიათ. კიდევ ერთი სიახლე, რომელიც საინტერესოდ მიგვაჩნია, ეს გახლავთ - „სამაიას“ ორიგინალური გადაწყვეტა - სამი ქალბატონის ცეკვას სამი გოგონა ენაცვლება, რაც სიმბოლურად თაობათა უწყვეტ ცვლას გამოხატავს. »

Тепер повернімось до зали. Світло поступово згасає, лунають український та грузинський гімни. Урочистий концерт відкриває президент організації Зураб Кірія: «Двері до наших сердець завжди відкриті для тих, хто любить Грузію, поважає народ, традицію та культуру, для тих, хто хоче ще більше дізнатись про нашу батьківщину. Організація робить все, щоб наші діти отримали належну освіту та зайняли гідне місце у сучасному суспільному житті, щоб вони завжди почували підтримку тієї великої родини, яка зветься «Сакартвелло».

З привітаннями виступають представники районних та міських адміністрацій. Ось лунають перші акорди – концерт відкриває Ціра Бєрулава пісню «Мхедрулі». Радіють очі від наших запальних танців – давлური, хєвсурулі, аджарулі, осури. І ось – танець картулі, який справедливо вважається короною грузинської хореографії. Танець сванური ансамбль на великій сцені виконує вперше. Разом з хлопцями – суворими гірськими сванами – танцюють й дівчата.

Не менший інтерес викликає хореографічний експеримент, ідею якого подали члени асоціації – Руслан Кітнюх, Серго Джавахішвілі, Мімоза Гогія і Тамуна Кардава. Ця композиція створена за мотивами танцю «Мтіулური» («Гірський танець») та має назву «Зустріч у горах». Ще одна новина – оригінальне вирішення танцю «Самая», у якому на зміну трьом танцюючим жінкам приходять три дівчини, що символізує нерозривність поколінь. »

ანსამბლი „კოლხეთი“, ქ. ხარკოვი
Ансамбль „Колхеті“, м. Харків

საკონცერტო ნომრებს ხარკოვის სხვა ეროვნული ორგანიზაციების წარმომადგენელთა მოლოცვებიც ცვლიან. ბერძნული საზოგადოება „ჰელიოსის“ წევრებმა, მუსიკალური საჩუქარი მოგვიძღვნეს, ხოლო ბოშათა თეატრმა „ამე რომამ“, თავისი ენერგიული გამოსვლით, უფრო მეტი სიხალისე შესძინა ამ საღამოს.

ღირსეულმა ვოკალურმა კომპოზიციამ „მიფრინავს დრო“ და უკვდავმა „თბილისომ“, რომლებიც ჩვენი საზოგადოების „ოქროს ხმამ“ – არაერთ კონკურსში გამარჯვებულმა და ლაურეატმა, ათი წლის ჟუჟუნა ჩოფიძემ შეასრულა გულგრილი არავინ დატოვა.

ღონისძიებას, სხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და ადგილობრივი ხელმძღვანელობის წარმომადგენლებიც ესწრებოდნენ. კიეველი სტუმრებიც გვყავდა. კონცერტს დაესწრო საქართველოს საელჩოს კონსული ბატონი თეიმურაზ ნიშნიანიძე. იგი გულწრფელად მიესალმა დამსწრე საზოგადოებას „საქართველოს“ საიუბილეო თარიღთან

კონცერტნი ნომერი змінюються привітаннями представників інших національних організацій. Посланці грецької громади «Геліос» підготували свій музичний подарунок. А циганський театр «Аме Рома» своїм енергійним виступом додав вечору бадьорого настрою.

Золотий голос нашої організації лауреат багатьох конкурсів десятирічна Жужуна Софідзе виконанням безсмертної композиції «Тбілісо» та ліричної «Летить час» не залишила байдужим нікого.

На святкуванні ювілею були присутні представники організацій з інших областей України та Києва. Концерт відвідав консул Посольства Грузії в Україні Теймураз Нішніанідзе. Він щиро привітав «Сакартвелло» з ювілеєм, побажав успіхів та пообіцяв активну підтримку. Віце-президент організації Руслан Кітнюх зачитав привітання

ცირა ბერულავა
Ціра Бєрулава

დაკავშირებით, მომავალი წარმატებები უსურვა და აქტიური მხარდაჭერაც აღუთქვა. საზოგადოების ვიცე-პრეზიდენტმა, რუსლან კიტნიუხმა უკრაინის ქართველთა ასოციაცია „იბერიელის“ პრეზიდენტის ბესიკ შამუგიას მილოცვის ტექსტი წაიკითხა და მის მიერ მიძღვნილი საჩუქარი – ციფრული ფოტო-ვიდეო კამერა გადასცა.

ცირა ბერულავამ უკრაინული სიმღერები – „ჩერვონა რუტა“ და „მოია ბატკივშინა“ შეასრულა და პროგრამა სიმღერით „შატილის ასულო“ დაასრულა, რომელიც დედასთან — ორგანიზაციასთან არსებული საგანმანათლებლო ცენტრის ხელმძღვანელთან – ნინო გოგობიასთან ერთად შეასრულა.

დაშლას არავინ ჩქარობს.... სტუმრები ერთმანეთს კონცერტით მიღებულ შთაბეჭდილებებს უზიარებენ. საზოგადოება დარბაზს იმ რწმენით ტოვებს, რომ ერთად ჩვენ დიდი ძალა ვართ...

გაუმარჯოს საქართველოს!!! ♦

президента асоціації грузинів в Україні «Іберієлі» Бєсєкє Шамугїї і передав від нього подарунок – цифрову фото-відеокамеру.

Після цього Ціра Бєрулава заспівала українські пісні «Червона рута» та «Моя Батьківщина» і завершила концертну програму піснею «Шатіліс Асуло», яку вона виконала разом зі своєю мамою Ніно Гогохіє – керівником освітнього центру, який існує при організації.

Нїхтo не поспїшає розходитись. Гості діляться враженнями від концерту. Товариство покидає зал з вірою в те, що разом вони – велика сила.

Нехай живе Грузія!!! ♦

ჟურნალი “საქართველო” ახალ რუბრიკას აწესებს. რუბრიკა — “საბავშვო გვერდი” საშუალებას მისცემს ჩვენს, სამშობლოსაგან ასე შორს მყოფ მოზარდებს, კარგად შეიძინონ საკუთარი ისტორიული ფესვები, დაუახლოვდნენ მომავლით ქართულ გარემოს, დაინტერესდნენ, შეიყვარონ იგი და ღირსეულ მოქალაქეებად მოეპოვონ ხვალის საქართველოს. რუბრიკა უმთავრესად ასახავს საქართველოს მდიდარ ისტორიულ—კულტურულ წარსულის.

ვიმედოვნებთ, რომ ჟურნალის ეს ახალი წამოწყება ბევრ გკითხველს დაინტერესებს და ხელს შეუწყობს ჩვენი შვილების — ჩვენი ქვეყნის ხვალისდელი დღის — პატივითადად აღზრდის საქმეს.

მიხეილ დანიშაშვილი

***

საქართველო ევრაზიის კონტინენტზე, შავსა და კასპიის ზღვებს შორის, სამხრეთ კავკასიაში მდებარეობს.

***

საქართველო მსოფლიოს უძველეს სახელმწიფოთა რიგს მიეკუთვნება. მის შესახებ წერდნენ ჯერ კიდევ ჩვენს წელთა აღრიცხვამდე ძველი ბერძენი და რომაელი გეოგრაფები, ისტორიკოსები, მწერლები. საკუთარი ქვეყნის ისტორიას ასახავდნენ თავად ქართველი მემკვიდრეებიც წიგნში “ქართლის ცხოვრება”.

***

“ქართლის ცხოვრების” მიხედვით, ერთიანი ქართული სახელმწიფოს პირველი მეფე იყო ფარნავაზი, რომელიც ჩვ.წ. აღ—მდე IV—III ს.ს. მართავდა ქვეყანას. ფარნავაზმა თითქმის ნახევარი საუკუნე იმეფა და შთამომავლობას დაუტოვა პოლიტიკურად, ეკონომიურად და კულტურულად ძლიერი ქვეყანა. მასვე მიეწერება მსოფლიოს 14 ანბანიდან ერთ—ერთის, ულამაზესი და უმშვენიერესი ქართული ანბანის შექმნა.

***

ქართველებს მდიდარი და მრავალფეროვანი ფოლკლორი (ხალხური სიტყვიერება) გაგვაჩნია. ეს არის მითები, ლეგენდები, თქმულებები, ზღაპრები, ეპიკური (ვრცელი) და ლირიკული (მცირე ზომის) პოეზია, რომელშიც აისახებოდა ქართველი კაცის სულიური სიმაღლე, მისი მსოფლმხედველობა.

***

უძველეს ეპოქებში, ქრისტიანობის მიღებამდე (337წ.), ქართველებს მრავალღმერთიანი სისტემა ჰქონდათ, ანუ ლოცულობდნენ არა ერთ ღმერთს, როგორც ეს დღეს არის, არამედ რამდენიმეს. ბარში ეს ღმერთები იყვნენ: არმაზი, გაცი და გაი, რომელთა, ოქროსა და ვერცხლის ქანდაკებებიც მცხეთის (საქართველოს ძვ. დედაქალაქი) სიახლოვეს იდგა. მთაში წარმართული ღმერთების ადგილსამყოფელად მყინვარწვერი ითვლებოდა, ხოლო ღმერთები, რომელთა გადმონაშთებიც დღემდეა შემორჩენილი აღმოსავლეთ საქართველოს მთიანეთში, იყვნენ: მორიგე, კვირა, ლაშარი, იახსარი, კოპალა, პირქუში, შუბნური, ელია, ხახმატი, ოჩოპინტრე, სამძივარი და სხვა; დასავლეთ საქართველოში — დალი, აგუნა და ა.შ.

***

მე პატარა ქართველი ვარ,
კავკასიის მთების შვილი,
და განცხრომით სხვაგან ყოფნას
მირჩევნია აქ სიკვდილი.
ქართლ—კახეთი, იმერეთი,
გურია და სამეგრელო —
ყველა ჩემი სამშობლოა,
საყვარელი საქართველო.

ლუბუ მემრელო

***

წამოიზარდა გიორგი,
უკვე შვიდი წლის კაცია,
თავს მუზარადი მოირგო,
ტანზე აბჯარი აცვია.
ხელში ხანჯალი უჭირავს,
მკლავი ზეცისკენ გასწია;
შენი მცველი ვარ, მამულო,
მორჩა, აღარ ვარ პაწია...

***

სადაც ვშობილვარ, გავზრდილვარ
და მისროლია ისარი,
სად მამა – პაპა მეგულვის,
იმათი კუბოს ფიცარი,
სადაც სიყრმითვე ვჩვეულვარ,
ჩემი სამშობლო ის არი.
არ გავცვლი სალსა კლდეებსა
უკვდავებისა ხეზედა,
არ გავცვლი მე ჩემს სამშობლოს
სხვა ქვეყნის სამოთხეზედა.
ბარად რომ მომცენ დიდება,
ქონება უთვალავია,
სასახლე ოქროს ტახტითა,
ჯარი და ზღვაზე ნავია,
არა ვინდომო ეგენი,
არ მოკვდეს ჩემი თავია ...
სამშობლო, დედის ძუძუი
არ გაიცვლების სხვაზედა,
ორივ ტკბილია, ძმობილო,
მირჩევნის ორსავე თვალზედა.

რაფიელ მრისთავი

ქართული ეკლესია კიევში

ამირან თოდუა

ГРУЗИНСКА ЦЕРКВА У КИЄВІ

Аміран ТОДУА

ძვირფასო თანამემამულეო!

უკვე წელიწადზე მეტია, კიევში წმინდა თამარ მეფის სახელობის სამრევლო არსებობს, იგი მისი უწმინდესობისა და უნეტარესობის, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ილია მეორისა და მისი უნეტარესობის, სრულიად უკრაინისა და კიევის მიტროპოლიტის ვლადიმერის ერთობლივი ლოცვა-კურთხევითაა ხელდასმული. აქ მრავალი მართლმადიდებელი ქრისტიანია გაერთიანებული, ისინი რეგულარულად ესწრებიან წირვებს, იღებენ წმინდა ზიარებას, ისმენენ ქართველი მოძღვრების ქადაგებებს, ქართველი მგალობლების ამოდსასმენ გალობებს, ინათლებიან, ჯვარს იწერენ, აკურთხებენ საცხოვრის....

ღვთისმშობლის შობის ტაძარში, რომელიც კიევის პეჩერის ლავრის ტერიტორიაზე მდებარეობს, წირვები შაბათობით ქართულ ენაზე ტარდება და დილის 9 საათზე იწყება ჩვენმა უკრაინელმა ქრისტესმიერმა ძმებმა დიდსულოვნად დაგვიტემეს ეს ტაძარი გარკვეული დროით და ამისათვის ქართველი მრევლის სახელით უღრმესი მადლობა გვინდა მოვასხენოთ მათ.

აქ ქართველების გვერდით ხშირად ნახავთ უკრაინელ ქრისტიანებს, ქართულ ენაზე ჩატარებულ წირვებს რომ ესწრებიან. მათი თქმით, ენობრივი ბარიერის მიუხედავად ისინი უდიდეს მადლს იღებენ.

წირვაზე ხშირად შეხვდებით ქართველი, უკრაინელი და რუსი ეროვნების ქალბატონებს, რომლებსაც თამარი ჰქვიათ, ჩვენი ეკლესია ხომ მათი მფარველი წმინდანის სახელს ატარებს, იგი ერთადერთია არა მარტო კიევში, არამედ მთელ უკრაინაში.

მისასალმებელია, რომ კიევში დროებით ჩამოსული ქართველი მეუფენი, არქიმანდრიტები, დეკანოზები, მღვდლები, ბერმონაზვნები თუ დიაკვნები ჩვენს ეკლესიას გვერდს არ უვლიან, აუცილებლად შემოვივლიან ხოლმე და ჩვენს მოძღვრებთან ერთად ერთობლივ წირვებს ატარებენ. ამით თვითონაც უდიდეს

Шановні співвітчизники!

Вже більше року існує у Києві парафія Святої Тамари. Вона заснована за спільним благословенням митрополита Києва та всієї України Блаженнішого Володимира і католікос-патріарха всієї Грузії Святійшого і Блаженнішого Ілії II. Це місце об'єднує багато православних християн. Вони регулярно відвідують службу, слухають проповіді грузинських проповідників, сповідаються, причащаються, хрестяться, беруть шлюб. Церковний хор виконує псалми.

У Храмі Народження Богородиці, який знаходиться на території Києво-Печерської Лаври, богослужіння грузинською мовою проводяться по суботах з 9 години. Наші українські брати-християни великодушно виділили нам цей храм на певний час, за що від імені грузинської парафії хочемо їм щиро подякувати. Тут, серед грузинів, часто можна побачити українських християн. Незважаючи на мовний бар'єр, вони, за їх словами, теж отримують Божу ласку.

Під час служби часто можна зустріти жінок різних національностей з іменем Тамара, адже наша церква носить ім'я їх янгола-хоронителя. Причому такий храм єдиний не тільки у Києві, а й у всій Україні.

Грузинські священнослужителі, які приїжджають в Україну, не оминають нашу церкву і відправляють спільні богослужіння. Від цього і самі отримують Божу ласку, і парафіянам це додає радості.

მეუფა სტეფანე ჩიორგის დროს
Владика Стефане у час служби

მადლს იღებენ და ეს მრევლშიც დიდ სიხარულსა და სულიერ
გეიმს იწვევს. ამ მოკლე დროში ჩვენი ეკლესია მოინახულეს:

ცაგერისა და ლენტეხის ეპისკოპოსმა სტეფანემ,
ნიქოზისა და ცხინვალის მიტროპოლიტმა ისაიამ,
ალავერდელმა მიტროპოლიტმა დავითმა და

პერეთისა და ნეკრესის მიტროპოლიტმა სერგიმ,
რომელიც ხშირად მოილოცებს როგორც ლავრის მღვიმეებში,
ასევე სხვადასხვა მონასტრებშიც. ამასწინათ მეუფე სერგი და
მამა კახაბერი ჩვენი დიდი თანამემამულის დავით გურამიშვილის
სახლ-მუზეუმს ეწვივნენ მირგოროდში და მის საფლავზე
პანაშვიდი გადაიხადეს.

ობიექტურობისათვის უნდა ვაღიაროთ, რომ გასაკეთებელი
ჯერ კიდევ წინ არის.

გადასატრეული ყველაზე მთავარი საკითხი, საკითხი მიწის
ნაკვეთის გამოყოფისა სადაც ჩვენივე ხუროთმოძღვრების მიერ
ტრადიციული ქართული არქიტექტურის ტაძარი უნდა აიგოს,
ისეთი, ევროპის ულამაზეს ქალაქს კიევს და თვით თამარ
მეფის წმინდა სახელს რომ შეეფერება. ავტორიტეტული და
შეძლებული ქართველები, ღვთის მადლით, უკრაინაში ბევრი
გვყავს და დარწმუნებული ვართ, მათ მხარდაჭერას ამ დიდ,
სამამულოშვილო, საღმრთო საქმეში უეჭველად გადამწყვეტი
მნიშვნელობა ექნება. ჩვენი თხოვნაა, ყველა ჭეშმარიტ
ქართველ ქრისტიანს გადასცეთ ინფორმაცია კიევში ქართული
ეკლესიის არსებობის შესახებ, რათა იზრუნონ თავიანთი რწმენის
განმტკიცებისათვის.

ძვირფასო თანამემამულეო! იმედია, კარგად უწყით,
სანთელ-საგმეველი თავის გზას იპოვის და კეთილი საქმეც
უკვალოდ არ გაპქრება... ჩვენ კი ყოველდღე ვილოცებთ თქვენი
კეთილდღეობისათვის!

ღმერთი იყოს თქვენი მფარველი!

წმინდა თამარ მეფის სახელობის სამრევლო ♦

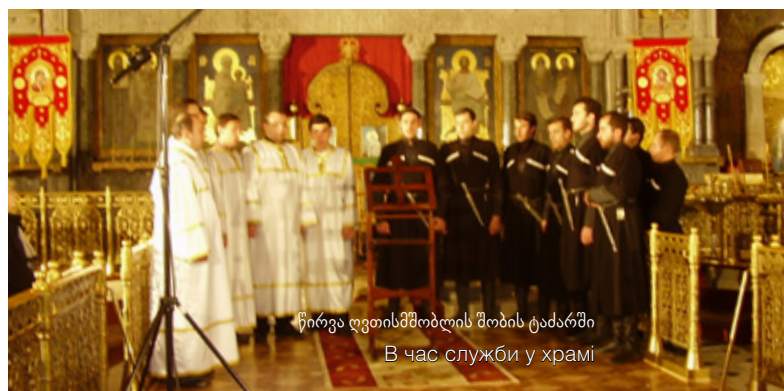
За короткий період нашу церкву відвідали
єпископ Цагері Талентехі Стефане, митрополит
Нікозі та Цхінвалі Ісаія, митрополит із Алаверди
Давід та митрополит Хереті та Некресі Сергі,
який часто проводить молитви у печерах Лаври
та інших монастирях. Нещодавно владики
Сергі та отець Кахабер відвідали будинок-
музей нашого великого співвітчизника Давида
Гурамішвілі у Миргороді та відправили панахиду
на його могилі.

Слід сказати, що у майбутньому ще багато
роботи. Треба вирішити основне питання – щодо
виділення земельної ділянки для будівництва
храму у традиційному грузинському церковному
стилі, який прикрасив би одне з найгарніших
міст Європи – Київ і був би гідний назви Святої
Цариці Тамари. Богу дякувати, маємо достатньо
авторитетних і заможних грузинів, у підтримці
яких ми впевнені і яка відіграватиме вирішальну
роль у цій богоугодній справі.

Наше прохання – донести інформацію
про існування грузинської церкви у Києві до
кожного істинного грузина-християнина, аби
вони потурбувались про зміцнення своєї віри.
Шановні співвітчизники! Сподіваємося, ви добре
усвідомлюєте, що хороша справа безслідно
не зникає, а ми щодня будемо молитися задля
вашого добра. Нехай оберігає вас

Господь Бог!

Парафія імені Святої Цариці Тамари ♦

ჩიორვა ღვთისმშობლის შობის ტაძარში
В час служби у храмі

Отримувач: Релігійна громада парафії
на честь святої цариці Тамари; **Код отримувача:** 34956534;
Банк отримувача: Мос-ковське відділення
КМФ АКБ «Укрсоцбанк», МФО 322012
Рахунок отримувача: 26009043781651;
Призначення платежу: Благодійна допомога релігійній громаді
парафії на честь святої Цариці Тамари без ПДВ
www.tamari.com.ua

Журнал «Сакартвело» відкриває нову рубрику – «Грузинська кухня».
У ній будуть представлені найкращі страви грузинської кухні,
приготовлені спеціально для вас разом з експертами –
шеф-поварами київських ресторанів.

З любов'ю до Грузії – Ліка МИЧКОВСЬКА

ГРУЗИНСЬКЕ СОНЦЕ

Гайоз ГОНГАДЗЕ

Шеф-повар ресторану «Грузія» працював у багатьох відомих ресторанах. Саме звідти, з Батьківщини він привіз частину характерної вишуканої гостроти, яку, немов начинку, вкладає у кожен свою страву.

Рецепт приготування хачапурі Гайоз, звичайно, тримає у таємниці. Утім, на моє прохання він відразу погодився приготувати хачапурі разом зі мною. Щоб спекти імеретинське хачапурі, потрібні найкраще борошно, свіжий мацоні, ароматні дріжджі, сіль та цукор. І звичайно, збиті яйця та солоний сир – бажано сулугуні.

За розмовами сплинув час і моє хачапурі вже приготувалося: кругле, апетитне, сяюче, немов спекотне сонце. Сонце самої Грузії! Неймовірно, але тепер я знаю секрет приготування справжнього хачапурі. Треба взяти борошно з пшениці, що виросла під проміннями лагідного сонця, замісити з досвідом багатьох поколінь, додати традиції свого народу, любов до своєї професії, до кожного, кого гостинно приймаємо і пригощаємо рум'яним та смачним хачапурі. Навчитись цьому може кожен, потрібно лише хотіти. Смачного!

ІСТОРІЯ

Хачапурі обов'язково присутнє як у повсякденній кухні, так і на святковому столі. Взагалі, хачапурі – це гордість Грузії. Їх існує десятки видів: імеретинське, мігрельське, аджарське, листкове, з квасолею (лобіані), осетинське, хевсурське (з сиром і травою). При цьому аджарське хачапурі не схоже на імеретинське. За формою воно нагадує човника, а всередині яйце – гарно й смачно! Хачапурі не бувають однаковими, як не буває однаковим все те, що робиться вручну – скільки господинь, стільки й смаків.

საქართველო სტუმრის თვალით ”სიზმრები საქართველოზე”

ოქსანა მარჩვესკაია

როცა მეტი დრო გადის საქართველოში ჩემი მოგზაურობიდან, მით უფრო ემსგავსებიან იქ გატარებული დღეები სიზმრებს. ბედნიერ სიზმრებს საქართველოზე...

ლამის პირველ საათზე პირველად დავადგიტ ფეხი იბერიის მიწას. დანიშნულ ადგილას მე და ჩემს მეგობარს ვადიმი გველოდა, ჩვენი გამგეველი. ლამის თბილისი შემოგვეგება. ძილი არ მეკარება! თბილისში ვარ! ვადიმი ღამეულ ქალაქს გვათვალთვინებს. ”დაისომეთ, ეს გზა ნარიყალისკენ მიდის. ეს აბანოთუბანია, აუცილებლად უნდა დაათვალიეროთ. ეს კიდევ – ჩვენი მეტროს სადგური. დროშა იცანით? ჰო, ყვითელ–

ცისფერი! სწორედ უკრაინის საელჩო იქნება ჩვენი ორიენტირი, იქვე, ახლოს დაგვაბინავს”.

ეს სტუმართმოყვარე სახლი ჩვენ სახლადაც იქცა...

სიზმარი პირველი.

დილით გზას გავუდექით. ჩვენი მარშრუტია: თბილისი–მცხეთა–გერგეთი. ვისაც ერთხელ მაინც გაუვლია საქართველოს სამხედრო გზით, არასოდეს დაავიწყდება ეს ზღაპრული სანახაობა. შემოდგომისეული, მეწამული ბორცვები. დათოვლილი მწვერვალები. კლდეები. მდინარეები. ჟინვალის წყალსაცავის

კამკამა ზედაპირი. სვეტიცხოვლი. სამთავრო. ჯვრის მონასტერი. ამ წმინდა ადგილებზე ბევრი თქმულა და დაწერილა.

სვეტიცხოველი საქართველოს უძვირფასესი მარგალიტია. ქართველების უსაყვარლესი ტაძარი. საქართველოს უძველესი ეკლესიებისა და ტაძრების შესახებ დაუსრულებლად შეიძლება ლაპარაკი. ჩემის მხრიდან, მინდა ვთქვა, მათში არ არის ჩემთვის მიუღებელი პომპეზურობა. ეს თითქმის პირველყოფილი და ნათელი ადგილებია, სადაც თავი ბავშვი გგონია, თითქმის ახლა მოვევლინე ამ ქვეყანას...

შემდეგ გერგეთს მივაშურეთ. გზად გუდაური გავიარეთ. გზი წმინდა სამების ეკლესიისაკენ ავიღეთ. აქ ზღაპრული სერპანტინია. მარჯვნივ ციცაბო მთებია. მარცხნივ – ხრამი. საცოდავი “ნივით” ვმოგზაურობთ. მძღოლს ვეკითხები: “ამ გზაზე ორმხრივი მოძრაობაა?” – “რა თქმა უნდა.” – მპასუხობს. – “ზემოდან რომ ვინმე წამოვიდეს, გვერდს როგორ აგუვლით?” – “მოვიფიქრებთ რამეს...” ყველაფერი გავიწყდება, როცა შენს თვალწინ საოცარი სურათი გადაიშლება (ასეთი ადგილი არ შეიძლება ქვეყნად სადმე იყოს!) პატარა ეკლესია, თითქმის რუხთვალე ბავშვიაო. ცისკენ მომზირალი მყინვარწვერი. ეს ადგილი ძლიერი ენერგიით გმუხტავს. სიმშვიდეს გრძნობ აქ, სიმშვიდესა და უსასრულობის სუნთქვას...

ანანურში ავედით. სამწუხაროდ, კარიბჭე დახურული დაგვხვდა. ციხე-სიმაგრე გარედან დათვალიერეთ. უფრო სწორად, ციხე-სიმაგრის მოღუშული კედლები.

უკან რომ გბრუნდებით, გზად, მყუდრო რესტორანში ვივასშმეთ. “საჭაშნიკე” ერქვა. სამზარეულოზე – ცალკე.

სიზმარი მორე.

საქართველოს სამხედრო გზა კახეთის მიდამოებით შეიცვალა. მარშრუტი ასეთი იყო: სიღნაღი – გურჯაანი – იყალთო – ალავერდი.

კახეთი ნისლით შემოგვეგება. პატარა რესტორანთან შევჩერდით. გვსურდა აქედან ალაზნის ველის პანორამით დავმტკბარავიყავით. მამგრამ ნისლი იდგა – არაფერი ჩანდა. გზას გავუყევით. წინ – ბოდბეა, საქართველოს კიდევ ერთი წმინდა ადგილი. სწორედ აქაა წმინდა ნინოს საფლავი, საქართველოს მომნათველისა. აქვე წმინდა წყაროა, ბევრი მოდის აქ, რათა ეს წმინდა წყალი დალიოს.

გურჯაანში ორგუმბათოვანი უნიკალური ბაზილიკა ყველასწმინდა დავათვალიერეთ. იგი IX საუკუნეშია აგებული. წყნარი, სტუმართმოყვარე ადგილია ერთი.

კახეთი მეღვინეობის სამშობლოა. მარტო სახელწოდებები სითბოთი ადგავსებს – წინანდალი, ახაშენი, მუკუზანი... ჩვენ ვერ შეგვეგუეთ იმას, რომ საქართველოში ღვინოს ბოკალებით არ უკვთავენ – ან დოქითა, ან – ლიტრობით. ერთხელ, თბილისში, მთაწმინდის გზაზე, გადავწყვიტეთ პატარა, ოჯახურ რესტორანში შევსულიყავით. ყავა მოგვინდა გოგოებს... მივესალმეთ მოხუცებულ მასპინძელს. სიტყვას სიტყვა მოჰყვა, ბუნებრივია – საიდან ხართ? უკრაინისა და კიევის ხსენებამე

– სახე გაუბრწყინდა. სხვათაშორის, ასეთი რეაქცია ჰქონდა ყველას, ვისაც ვხვდებოდით... “ყავა, თუ შეიძლება...” – “რატომ ყავა? ღვინო დალიეთ”. როცა თითო ბოკალი შევუკვეთეთ, მის გამოხედვაში ყველაფერი ამოვიკითხეთ. ღვინოს ბოკალებით სმა, აბა, გავინილა? – დოქებით, ლიტრობით – კი ბატონო. ბარემ, სათითურებით დაგელიათ რაღა.... სასაცილო ის არის, რომ ორი ფინჯანი ყავა კაფეში, რუსთაველის პროსპექტზე, იგივე ღირს, რაც ერთი ლიტრი ოჯახური ღვინო.

აი, წინანდალი. ალექსანდრე ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი. საგვარეულო ბაღში გავისეირნეთ – ბამბუკი, კვიპარისი, მაგნოლიები, ლაბირინთი – ფრანგული ლანდშაფტური დიზაინის ბრწყინვალე მაგალითი.

ღვინის ქარხანა. სამწუხაროდ, ეზოში დიდი კასრები ცარიელი აღმოჩნდა. სარდაფში სათუთად შეგროვილი ენოთეკაა (ღვინოების კოლექცია). აქ, 1814 წლით დათარიღებულ ბოთლებსაც ნახავთ! ჩვენი მასპინძელი გვეუბნება: “საერთოდ, არაა მიღებული, ქალბატონებს ასაკი ჰკითხო, მაგრამ, ყოველთვის შეუცდომლად განვსაზღვრავ მათ ასაკს – უთუოდ იმ თაროსთან შეჩერდებიან ხოლმე, სადაც თავიანთი დაბადების წლის მოსავლით დამზადებული ღვინოებია”. ჩემი დაბადების წელი შევამოწმე. ჩანს, ხვავიანი წელიწადი ყოფილა – თარო სავსე იყო ბოთლებით. გამოაცა მინის ღვინისგამტარმა მილებმა ჭერზე, ჩვენს თავზემოთ. აი, სადგუსტაციო დარბაზი, რა თქმა უნდა, იქ ღვინით სავსე დოქები გველოდნენ. რა კარგი იყო! დიდებული სადღეგრძელოები!...

გზა გვიხმოდა. იყალთო. უძველესი აკადემიის ნანგრევები. აქ შოთა რუსთაველი სწავლობდა. ზენონ იყალთოელის საფლავი. პატარა, მყუდრო ეკლესია VI საუკუნისა.

ერთ-ერთი საოცრება ალავერდი გველოდა. ამჟამად მოქმედი მამათა მონასტრის ტერიტორიაზე მდებარეობს კახეთის ცენტრალური ტაძარი – წმინდა გიორგის სახელობისა. ეკლესია არაერთხელ დაურბევიათ და ისევ აღუდგენიათ. ეხლაც სარესტავრაციო სამუშაოები მიმდინარეობს. ეს XI საუკუნის ნაგებობაა. ფრესკები – XV-XVII საუკუნისა. გუმბათის სიმაღლე 75 მეტრს შეადგენს. როდესაც გუმბათის ქვეშ დგახარ, გგონია, სული ეკლესიის თაღს მიახლებია და იქ ფარფატებს.

სიზმარი მესამე.

ორი დღის განმავლობაში თბილისს მანქანიდან ვათვალიერებდით, მხოლოდ საღამოჟამს შევხვდით მას პირისპირ. ის თბილი იყო და სახეშინი. გვეუბნებოდნენ, ამინდი გწყალობთო. ქალაქის დათვალიერება ბაზრით დავიწყეთ. თითქმის მთელი საქართველოს ხვავი და ბარაქა აქ მოეტანოთო კეთილგანწყობილ ქართველებს. გვმასპინძლობენ და გვეკითხებიან თუ საიდანა ვართ. სასიამოვნოა იყო უკრაინელი საქართველოში! აქ სიყვარულით გეპყრობიან! პირველი შეკითხვა: – “ხომ მშვიდობაა თქვენთან?” შემდეგი კითხვა, რა თქმა უნდა, იულია ტიმოშენკოს ეხება. უყვართ! ეს გასაგებიცაა იმ ქვეყანაში, რომელიც ქალის მიერ იქნა ქრისტიანად მონათლული, სადაც, ქალის მიმართ სიყვარულსა და პატივისცემას ბავშვობიდანვე

სვეტიცხოველი (IV-V სს.)
Светицховели (IV-V ст.)

უნერგავენ, შეუძლებელიცაა სხვანაირად ეპყრობოდნენ ჩვენს ჟანა დ'არკს.

საქართველოში შაბათი — ქორწილების დღეა. “დღეს ჩემი დღესასწაულია, მე ბედნიერი ვარ, თქვენც სიკეთეს გისურვებთ” — გაიძახის მანქანიდან ერთი ახლადდაქორწინებული. გამვლელები თითქმის ერთხმად პასუხობენ — “გილოცავთ, გენაცვალე, გაიხარეთ!”

წმინდასამებისტაძართანვადიმსსალამომდეგამოვემშვიდობეთ. მან ქალაქის რუკა გადმოგვცა და მოგზაურობა დამოუკიდებლად განვაგრძეთ. გეგმები გრანდიოზული გვქონდა.

ქალაქის თავისებურებიდან გამომდინარე, თითქოსდა ახლო მანძილი, არცთუ ისე პატარა აღმოჩნდება ხოლმე. ორი დღე ფეხით ვიარეთ. (ჩემი მეგობრისათვის, შეუჩვეულობის გამო, ეს ნამდვილი გამოცდა იყო). ტაძრიდან გეზი ბოტანიკური ბაღისაკენ ავიღეთ. შემდეგ ნარიყალაზე ავედით. მოვდიოდით ღვინის აღმართით. შემდეგ დარეჯანის ციხე-სიმაგრისაკენ გავეშურეთ.

ქალაქის ხმაურის შემდეგ, ბოტანიკური ბაღი პატარა სამოთხედ გეჩვენება. ჩანჩქერი. ლამაზი ბილიკები. სიწყნარე.

ნარიყალა — ქალაქის სულია. აქედან თვალწარმტაცი ხედი იშლება, ხელისგულივით მოჩანს მთელი ქალაქი. ციხე-სიმაგრის ტერიტორიაზე წმინდა ნიკოლოზის ტაძარი აღუდგენიათ. შემდეგ, მტკვრის სანაპიროს გავლით, სარდაფში “არ იდარდოში” ჩავედით. კიევში გვიჩიეს — აუცილებლად ეწვიეთო. ეს დუქანი “რეზო გაბრიაძეს მარიონეტების თეატრის” მუშაკთა საერთო ძალებით იქმნებოდა. შეუდარებელია ქართული სამზარეულო! მასზე სიმღერების დაწერა შეიძლება! ხინკალი, მწვადი, ხაჭაპური, ლობიო, საცივი, ჩანახი, საოცრად გემრიელი ყველი, მწვანილი... და მრავალი სხვა. ერთი სიტყვით, აქ ყველა დიეტა მარცხდება!

სიზმარი მეთხე.

თბილისი. ეს დღეც ძალიან დატვირული იყო. რუსთაველის პროსპექტი. თითოეულ შენობას თავისი ისტორია აქვს.

ქაშუეთი. ქვის ჩუქურთმები. დიდებული ფრესკები.

როგორ შეიძლება საქართველოს მუზეუმში არ შეხვიდე. ქართველ ოქრომჭედელთა ოსტატური ნამუშევრები! ჯერ კიდევ კიევში, როცა სამოგზაუროდ ვემზადებოდით, ვიცოდით, უთუოდ მოვინახულებდით ხელოვნების მუზეუმს. იქ საყვარელ ნიკო ფიროსმანთან მელოდა შეხვედრა. შარშან, კიევში, ამ გენიალური მხატვრის გამოფენაზე ოცდათხუთმეტი ნამუშევარი ჩამოიტანეს. სიმართლე რომ ვთქვა, მეწყინა, რომ თბილისის მუზეუმში მხოლოდ თვრამეტი ტილოა აღმოჩნდა გამოფენილი. ფართი არ გვეყოფნისო — გვითხრეს.

რუსთაველის პროსპექტიდან მთაწმინდისკენ გავეშურეთ. ყველა გზას მთაწმინდის პანთეონისკენ მივყავართ. ჩვენ კოტე მესხის ქუჩას ავუყევით. იგი მთაწმინდაზე მიიზღაზნება. შემთხვევით ავირჩიეთ ეს გზა. თურმე აქ ცხოვრობდა სერგეი ფარაჯანოვი, რეჟისორი, რომლის წინაშეც მუხლს ვიყრი.

ვხედავდით რა, თუ როგორ მჩატედ აღიოდნენ ხანდამული მამაკაცები და ქალები, ცოტა არ იყოს, გვრცხვენოდა კიდევ ჩვენი “შესვენებებისა”. მამადავითის ეკლესია და საქართველოს გამოჩენილ მოღვაწეთა პანთეონი. მოღვაწეთა, ვინც დიდება მოუტანა თავის ქვეყანას.

ქალაქისა და ქვეყნის ისტორია, ჩვენს წინაშე გადაშლილიყო. აქედან ვხედავდით მის გმირულ დღეებს, ლხინისა და გლოვის დღეებს. არ უნდა დავივიწყოთ, თუ როგორ ცხოვრობდა საქართველო უკანასკნელი თხუთმეტი წლის განმავლობაში. სამწუხაროდ, ჯერ კიდევ შეუძლებელია ყველაფრის აღდგენა. გული ტკივილით მეცხება... არ აქვს უფლება ამ ქალაქსა და ამ ქვეყანას ასეთი ცხოვრებისა! მაგრამ, მჯერა, არა — ვიცი, რომ ეს ძლიერი, ამაყი, შრომისმოყვარე ხალხი შეძლებს ყოველგვარ სიძნელეთა გადალახვას.

არ მსურს გავიღვიძო. მსურს სულ მოგზაურობაზე ვიფიქრო...

მადლობა ყველას, ვინც საქართველოსკენ გზის გაკვლევაში დამესმარა. მადლობა იმ ბედის ვარსკვლავს, რომელიც მისკენ გზას მინათებდა. ♦

საქართველო საქართველო

#2 (3) 2007

პროექტის ავტორი: Автор проекту
ბესიკ შამუგია Бесік Шамугія

რედაქტორი: Редактор:
სოსო ჩოჩია Сосо Чочіа

ნომერზე მუშაობდნენ: Над номером працювали:
მიხეილ ღანიშავილი Міхеїл Ганішашвілі
ივანე კოვალі Іван Коваль
თათა პობერეჟნა Тата Побережна

თარგმანი: Переклади:
კონსტანტინე ალანია Консантине Аланія

დიზაინი Дизайн
და კომპიუტერული უზრუნველყოფა та комп'ютерне забезпечення

G&V studio

დავით სეხნიაშვილი Давит Сехніашвілі
ვიქტორ მიხალევიჩ Віктор Михалевич

ფოტოგრაფი: Фотографи:
ირაკლი სუხიტაშვილი Іраклі Сухіташвілі

უკრაინის ქართველთა ასოციაცია „იბერიელი“ Асоціація грузин України „Іберієлі“
მადლობას უხდის უკრაინის ეროვნულ უმცირესობათა висловлює щирю подяку Державному комітету
და რელიგიის სახელმწიფო კომიტეტს პროექტის України у справах національностей та релігії
დაფინანსებისათვის фінансування проекту

